

בע"ה

קובץ הסכמות ומכתבים

חלק א

רשימת הרכבים גאוני וצדיקי הדור, אנשי כנסת הגדולה, בישיבה של מעלה, עמודי העולם, ראשי סנהדראות, אשר כל בית ישראל נשען עליהם, וכגחלי אש דבריהם, אשר הסכימו ונתנו מהודם, על הספרים שנתחברו ויצאו לאור ע"י הרהגה"צ מוהר"ר שלום יהודה גראס כ"ק אדמו"ר שליט"א מהאלמין רב דקהל "מגן שאול" ור"מ בישיבה וכולל "בית ישעי" "מכון להוראה בשחיטות ובדיקות ונשיא של "המכון להוצאת ספרי יהודה וישראל"

תשכ"ח — תשמ"ו

הכינותי וסידרתי בס"ד

הק' שמואל רובין

יו"ר של הועד

"מכון להוצאת ספרי יהודה וישראל"

ברוקלין נוא יארק

שנת תשמ"ו לפ"ק

בשער

מכתבי ברכה והסכמה מגאוני הדור חכמי ושרי התורה וכן מתלמידי חכמים ושוחרי תורה המדברים בשבח "הועד" שהוקם לעורר הרבים בדיני שחיטה הנזנחים ובמכשולות הגדולות העצומות המתרחשים בזמננו כהיום ממש בכל העולם כולו, וממנו יראו מה לתקן והאיך להקן ולסדר שחיטה בסדר נכון על צד היותר טוב שיהי' הכתב "למהדריין מן המהדריין" הולמתו באמת ולא כאשר נהוג בעוה"ר שכל קצב או מאן דהו' לוקח לו רב או מו"צ אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו וחושב שכל שעבודו ותואר רב המכשיר לילך לבית המטבחים ולראות אם השוחטים הם יהודים, ואם הבהמות והעופות הם ממינים הטהורים, ועל הסכינים סומך על מה שהשוחט מביא לביתו, ואינו יודע המכשולות בשחיטה, והבעה"ב משלם לו משכורתו פעם לחודש, ובשכר זאת נותן לו חתימתו הנקראת "כשר למהדריין מן המהדריין" תחת השגחת רב פלוני ופלוני (ויתר ביאור עיין בפנים החיבור) וד"ל. ה' ישפות שלו' ורב טוב לכל הרבנים גאוני וצדיקי זמננו להם ולכל בני ביתם ולכל הנלדים אליהם לאוי"ט ונעימים.

קובץ הסכמות ומכתבים

הסכמות ומכתבי עידוד שנדפסו בשו"ת „זבחו זבחי צדק" ובספר „נפש ישעיה" ב' חלקים ובקונטרס „מנחת יהודה" ח"ו מספרי „נפש ישעיה" על מאכלות אסורות, ועוד.

מגאוני וצדיקי וקדושי הדור, אנשי כנסת הגדולה, בישיבה של מעלה. עמודי העולם, ראשי סנהדראות, אשר כל בית ישראל נשען עליהם, וכגחלי אש דבריהם, ואלה שמותיהם:

(ע"פ א"ב)

הרב אליהו זלאטניק זצוקללה"ה
רב וחבר הביד"צ של העדה החרדית בירושלים עיה"ק

— א —

אליהו זלאטניק

רב וחבר הביד"צ של העדה החרדית בירושלים

ב"ה, חרש הרמים והסליחות כ"א אלול תשל"ג

לכבוד ירו"ה הרה"ח המופלג בתורה ויראת שמים טהורה מוה"ר שלום יודא גראס שליט"א.

אחרשה"ט באדר

לפני איזר ימים קבלתי את מכתבו וכו' בקשני לשים עין על ספרו נפש ישעיה אשר הוציא לאור לחזק את היסוד של שאכל בשר והספר אין אתי – וכעבור איזה ימים קבלתי את ספרו הנחמר והנעים ונהנתי מאד – איך שיגע ומצא כרי מרתו לאסוף כעמיר גורנה בענין איסור מאכלות אסורות. וכאשר שבספרי פרי אלי ח"ג סי' נמצא בכרבי אגדה מאמר בענין מאכלות אסורות – אני נותן לו רשות להעתיק את כל המאמר הנ"ל – להזהר ממאכלות אסורות ואני אשלח לו בזמן הקרוב את ספרי בע"ה.

בענין מה שכתבתי אם מותר לומר שהחיינו כימי הספירה – שכן להביא מה שמביא המשנה ברורה בשם מאמר מ"ב בסיומן תצג סק"ב וז"ל ומ"מ אם נודמן לו איזה ענין שצריך לכתב עליו שהחיינו יברך עכ"ל ובשער הי"ן סק"ב מאמר מרדכי עכ"ל.

אני מברך איתו שימשיך בדרך זה לעשות לטהר את בית ישראל משמץ מאכל איסור וכוה יתגדלו הבנים והבנות בקדושה וטהרה ונוכה ע"י זה בקרוב כביאת משיח צרקנו ורוח הטומאה תעבור מעל הארץ כבי"א.

הכו"ח לצדן כבוד התורה ומכרך אותו בכתיבה וחתומה טובה ובשנת גאולה וישועה.

ירידו הנאמן
אלי זלאטניק

— ב —

הסכמת הבית דין צדק דהעדה החרדית
בעיה"ק ירושלים ת"ן

ד' אייר תשכ"ח, "השלום-ושלום" לפ"ק

הרה"ח הנכבד הרב שלום יהודא ה"ו כהרה"ח מוה"ר ישעי' זאב גראס ז"ל, ליקוט נאה ממקורות נאמנים מתורה שבכתב ושבע"פ ומדרשו הו"ל ומספרי יראים וחסידים אזהרות והנהגות טובות על דבר הזהירות והשמירה ממאכלות אסורות והומר האיפור ר"ל. ואשר שמו יכונה **"נפש ישעיה"**. ע"כ אמינא לפעלא טבא יישר, ומצוה לסייעו לדבר נשגב זה שיש בו משום זכוו הרבים שגדול שכרן מאד, להציל את בני' ממכשולים ה"ו. והבא לטהר מסייעים אותן, ויתברכו כל העוסקים והמסייעים ויהא זכות הרבים תלוי בהם, ונזכה לאריסטון שעתידי תקב"ה לעשות לכל פה שלא ישל במאכ"א, ולביאת גואל צדק במתרה בימינו אמן.

הכו"ח לכבוד התורה והמצוה,

דוד הלוי יונגרייז

ישראל יצחק הלוי רייזמאן

— ג —

חזקי פיבל ראזנבערג
מלפנים אבדק"ק דעברעצין
רב דקהל אגודת אזוב
ברוקלין, נ.י.

בס"ד, ג' וישב י"ט כסלו תשל"ח לפ"ק

שוכט"ס למע"כ המחבר קונט. מנחת יהודה... בא לידי עוד לפנים חדשים... מסרתיו לידי נכדי הב' החשוב נ"י... והרבה שנים הייתי רב ומנהיג בק"ק הנ"ל... המאכלות בקופסאות הנעשים בבתי חרושת של יהודים ואינם יהודים אינם באים על שלחני ולא על שולחן השומעים בקולי... וע"י הקונטרסים

יאירו עיניהם וישמחו בראותם השמות הבדולחים בלשוניהם ושמותיהם על הלעביל ושמה קא גרים - וראיתי שידידי המחבר בן גדולי ישראל זצ"ל...

והי' בזה חיים וברכה ושלוש ע"ע לכלנו כ"ר.

חזקי פיבל ראזנבערג

רצופה סיוע להרפסת הקונטרס

— ד —

יוסף גרינוואלד

רב דקהל "קהלת יעקב" מפאפא

660 בעדפארד עוועניו

ברוקלין, נ.י.

כ"ה

הנה האברך החסיד המופלג בתורה וי"ש זכו' בש"ת מו"ה שלום יודא גראס נ"י, הביא לפני קונטרס לקוטי מוסר והתעוררות על דבר שמורה ממאכלות אסורות אשר ליקט מספרי גאונים וקדושים, ובקשני לכתוב איזה שורות על טוב הדבר, ואמרתי לעשות רצונך, וראיתי כי טוב עשה בעמיו, כי בו פנינים יקרים המעוררים את הלב וראויים להעלות בדפוס לזכות בהם את הרבים, ע"כ גם ידוי תכון עמו אף זהו עי תאמצנו.

ובאתי עה"ח פה ברוקלין ל"ו למב"י תשכ"ח לפ"ק,

הק' יוסף גרינוואלד

— ה —

לוי יצחק גרינוואלד

רב דקהל ערוגת הבשם

ברוקלין, ניו יארק

הנה האברך המופלג בתו"ש ותיק וחסיד מו"ה שלום יודא גראס נ"י יצא ללקוט אמרים מספרי מוסר בענין זהירות ממאכלות אסורות, ומביא כמה מעשיות מצדיקי אמת בענין זה, לראות עד כמה צריכים לזהר שלא יבא לפיו דבר שיש בו חשש איסור, אפ"ו איסור

שמנו חכמים ז"ל מחמת השש שנראה לעינינו השש רחוק, מ"מ כיון שחכמינו ז"ל אסרו אותו הוא אסור כמו איסור דאורייתא, והוא כטמאם את לבו ומהוהו, ועכירה גוררת עכירה עד שנכשל ה"ו באיסורים המורים, ויען שהוא תועלת גדול לזכות את הרבים ע"כ ראוי ונכון להחזיק בידי האכרך הנ"ל.

באעה"ח ב' בהב"ח ל"ז לעומר תשכ"ח לפ"ק,

חק' לוי יצחק גרינוואלד

— 7 —

נפתלי הירצקא העניני

אבדק"ק שארמאש יצ"ו
ברוקלין, ניו יארק

ב"ה

בא לפני האכרך הרה"ח המו"מ כתו"י הו"כ וכו' כש"ת מו"ה שלום יודא גראם נ"י, והביא לפני לקומים נאים מדברי רבותינו חק', הלכות ודברי מוסר בעניני מאכלים, שמירות נהוצות ואזהרות נחוצים ובוועילים, ורוצה להדפיסם וכיקש ממני ליתן הסכמת, וכאמת דברים הללו אינם צריכים להסכמה, כפרט שהמה עפ"י רוב דברים מקדושי עליונים, שכל דבריהם המה גופי תורה, וכעת הוא מצות עשה שהזמן גרמא, שע"י הטרדות הגדולים שבעלי בתים המה טרודים במדינות אלו כל ימיהם, עי"ז מבקשים לכל דבר להיות מורה היתר, והמכשול גדול עד מאד בעי"ה בענינים אלו והבא לטמא פותחין לו ח"ו, ע"כ טובה גדולה עשה בזה לעשות רצון יוצרנו, לסייע לכל הבא לטהר להיות גם הוא מהמסויעין, כידוע הפי' של הה"ק מרי"ו מלוכלין וצללה"ה ע"ו, וכן כסה"ק שהכונה שכל או"א צריך לסייע ע"ו, ושכרו גדול ממעון הברכות והישועות.

כו"ה לכבוד התורה והטהרה יום ב' לס' וישבתם לבטח
ל"ז למב"י התשכ"ה פה ברוקלין יצ"ו,

חק' נפתלי הירצקא העניני

— 2 —

בשורה טובה

חק לישראל אין בעזונדערע פרשיות

מיר האָבען געדרוקט דעם באַרימטען

חק לישראל

מיט אלע ספרשים אויף עברי מייטש, תנ"ך, משניות, גמרא, סוּסר, הלכה, אלעס איבערזעצט אויף אַ לייכטע אידישע שפראך, מיט שיינע ליכטיגע און קלארען דרוק

צום באַקומען אַ יעדער פרשה אין אַ באַזונדערן באַנד, מיט הייכע דעקלען, שטאַרק געבונדען, צו ערמעגליכען מיט זיך צו פירען אויסן וועג צו דער אַרבעט אַה"ת, כדי צו קענען מקיים זיין בשבתך בביתך ובלכתך בדרך צו באַקומען פאַר אַ שטוינענד ביליגען פּרייז 75 פּענט אַ ספר

אויך וועט זיין צו באַקומען איה"ש

אויף גאַנץ תורה אין צען פּראַכטפולע דע לוקס בענדער

פאַר אַ ביליגען פּרייז כ"ו

EMUNAH PUBLISHING COMPANY

171 TAYLOR ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

Tel. 388 - 8812

מכתב המלצה מהגה"צ אב"ד משארמאש שליט"א

מלפנים זאב בישראל בדורות הקודמים ובימי אבותינו זי"ע, אשר כל אויב בין ת"ח בין איש המוני השתהלו להשלים חוקם בכל יום ביום בסי' חק לישראל חק ולא יעבור, וכן מהג הצדיקים הקדושים מדור דור כידוע, ומקור הוצבו ממקום קדוש עליון, יסוד ותקנו איש האלקי קודש הקדשים מרן רבינו האריז"ל, ללמוד בכל יום ויום בסדר הזה תורה נבאים וכתובים, משנה, תלמוד, זוה"ק, כמבואר בשער המצות סי' ואתחנן (דף מ"ז) עי"ש. ואחריו קם הגה"ק איש האלקים מרן החיד"א זללה"ה, והוסיף מילואים לסדר הנ"ל, ללמוד בכל יום עניני מוסר ודינים מלוקטים מארבעה חלקי השו"ע והרמב"ם ז"ל כדי לצאת גם ידי חובת לימוד הלכה, עי' אגור ז"ל כל השנה הלכות בכל יום כו', ועיין בשו"ע (סי' רל"ח) דאם לא השלים חק הקבוע לו ביום, ישלימו בלילה מיד. ועיין בפתחי תשובה (יו"ד סי' רמ"ז) בשם משנת חכמים דדעתו גוסה דאם לא השלים בלילה מחוייב להשלים אף ליומא אחרא, הצריך ללמוד דבר זה קודם שאר לימודו עי"ש. בעוה"ר בסיבת החורבן והגלות שאירע לעם ישראל בימינו אלה הרבה ממנהגי ישראל הטובים והישרים גדללו ונטשטשו, ולביעוט מציאותם כמעט שנשכחו מלב ההמון, וככה אירע גם בלימוד החק לישראל, שהי חק קבוע לכל בר ישראל מגדול ועד קטן להשלים חקו מידי יום ביומו כל ימי חייהם עד עולם, ועכשיו בעוה"ר נתמעטו לומדי ועוסקי וכמעט לא נמצאו, מי יתן איפוא להחזיר עטרה ליושנה שיקבעו כאו"א שיעור קבוע ללמוד בכל יום ויום כפי הסדר שיסדה רבינו האריז"ל עפ"י הסוד, וגם לקבוע שיעורין ברבים כמנהג אבותינו חק בדור הקודם.

עי"כ באו ונחזק שיבוא לבבא דמרא סייעא הרה"ח מוה"ר שלי' יודא גראסס נ"י, אשר טוב עשה בעצמו והדפיס ספר חק לישראל בדפוס נאה ומשובח, באותיות מאירות עינים, גם חילק כל פרשה בכרך לבדנה, למען להקל ללומדי' להוליקם בחיקם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך באלה מסעי, והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו, ולא יכוש ספר התורה הזה מפיו, ועי"ז יהי באפשרות גם להטרודים על המחיר ועל הכלכלה להשלים חקם בסי' החק לישראל מיד יום ביומו. ואקי' בעזר השם שיתרבה גבולנו בתלמידים ויתחבב גבול הקדושה להגדיל תורה ולהאדירה. ומתאמרא משמי' דההק"צ משינאנע זללה"ה, אשר לימוד החק לישראל מסוגל לפרנסה נקל ובהרבה, ונרמז באמרו ז"ל (ביצה סי' ע"א) דהאי חק לישנא דמונא הוא, עכנה"ק ודפח"ת. ובזכות התהיק יוסיף הקבי"ה ויגאלנו גאולת עולם במהרה דיון אביה"ר.

הכ"ד הכותב לכבוד התהיק ולומדי

נפתלי הירצקא העניני

אבדק"ק שארמאש יצ"ו, ברוקלין, נ. י.

— ח —

שמחה בונם גרינבערגער

ב. ראב"ד ק"ק פרעשבורג יע"א

בעהש"ת

ממני בקש "שלוש" כ"יהודה" ועוד לקרא ה"ת האברך כמשמעו ומדרשו הה"ב טובא החסיד כש"ת מוה"ר שלום יהודה גראסס נ"י לחסנים על פעולתו פעולת אמת אשר ליקט וקיבץ דברי חכמים גאוני קדמאי ובתראי וי"ע בענין העומד ברומו של עולם להיותנו נזכרים במאכלות ומשקאות לכל לחלוד ה"י ברשת הס"א בפרט בעת הזאת ובמדינה קשה זו אשר סבלה רוחפת וצריכים אנו ס"ד וזהירות יתרה לכל להכשל במ"א המטמאות את הנפש ר"ל.

אך הקשה לשאל ממני כי מי אנכי להיות שר המסכים ולעמוד במקום גדולים ועוד כי דבר שפתים אך למותר כי כבר ישנם תח"י הסכמות ודברי שבה מגדולי דורנו נ"י, אשר בו מספרים תהלתו ותפארתו איך שטוב עשה בעצמו בעינא פקוהא ללקיט שושנים להיות אהדים ביד כ"א ולא באתי כזה רק לברכו בברכת הדייט שיזכה ד' לזכות את ישראל ולהרהיב גבולי הקדושה והטהרה בישראל ולאפרושי רבים מאיסורא. ויהי חלקי עמו, ובזכות זה תתקרב גאולתנו ופדות "נפשינו" ונזכה מהרה לרגלי מבשר משמיים "שלוש" על הרי "יהודה" וערכה לד' מנחת "יהודה" מנחת "ש"י" — בכתגיא"צ בכ"א.

הק' שמחה בונם גרינבערגער

— ט —

שמעון ישראל פאוען

אבדק"ק שאפראן יע"ו
בעת בברוקלין יע"ו

כ"ה. כבוד אחובי הרבני החסיד כמו"ה שלום יודא גראס שליט"א.

בודאי הוא מצוי גדולה עד אין לשער לאפרושי מאיסורא ולהראות החששות שנגלדו הדישים לבקרים בכל מיני מאכל ומשתה, ואם תזכה לפעול אפילו אצל אחד שיפחד להיות ה"י נכשל במאכלות אסורות אשרי הלקי.

הק' שמעון ישראל פאוען

— י —

בעות"ת

אך שאני מונע את עצמי מלבא במליצות בעד ספרים היוצאים לאור, אך ספר זה "ואמרו אמן", כבר יצא לאור לפני כמה שנים בהסכמת גדולי ישראל שבדור ההוא ז"ל. ועתה רוצה האברך מתלמידי ישיבותינו מוה"ר שלום יודא גראסס נ"י להדפיסו מחדש, ובודאי עושה טוב בעצמו כי הוא מלא יראת שמים לעורר בני ישראל על גודל הענין של עניית אמן. והספר בודאי יעשה רושם בלב כל מאמין אמת. וכאשר נדפס ג"כ בלשון יידיש אשר יבינו נשים וקטנים, ישריש בלבים עיקרי האמונה (וגם הספורי מעשים הנדפסים כאן יעוררו את הסוראים ליראה אמתית), כי יודעים אנו אשר "אמן" הוא מעורר את הקשר אמיץ שבכל נשמת ישראל לאבינו שכשמים ית' להאמין באמונה שלימה בכל מה שמסור לנו מחכמי ישראל קדושים, ועל ידי זה להתדבק באמונת אומן לחותמו של הקב"ה שהוא אמת, להאמין בכח של מאה ברכות ועניית אמן (כי אמת עם מאה הוא בניו ישראל), ועל ידי זה אנו מעוררים שהוא ית' יקיים לנו מה שאמר לנאמן ביתו שלנו יודיע מדת אמיתות שלו, כדאיתא ברש"י ריש וארא, אשר עדיין לא זכינו לזה בשלימות, רק נזכה בקרוב בכיאת נואלנו במהרה בימינו אמן.

ברוקלין, ח"י סיון תשכ"ה לפ"ק

הק' שמעון ישראל פאוען

אב"ד דק"ק שאפראן

— יא —

הרב אברהם יצחק קאהן שליט"א

כ"ק אדמו"ר שליט"א משומר אמונים בירושלים עיה"ק

ב"ה

לכבוד הרה"ג ירא וחרד לדבר ה' זוכה ומזכה את הרבים וו"ח כשית מו"ה שלו יודא גראס שליט"א. לנכון קבלתי... שכוונתי בזה לזכות את הרבים להשמר ממאכלות אסורות... ויזכה תמיד לזכות את הרבים וזכות הרבים יהי תלוי בו.

הכ"ד הדשת"ה

אברהם יצחק קאהן

הרב אברהם מאיר איזרעאל
אבר"ק הוניאד
1849 - 50 Street
Brooklyn, N. Y. 11204

ב"ה

הן הן למראה עיני קונטרס מנחת יהודה לירידי הרב הגדול המצוין. וזכה ומזכה את הרבים. מו"ס בתו"י חריב טובא וכו' מוה"ר שלום יהודה גראסס שליט"א הרב רקהל מגן שאול פק"ק ברוקלין תצ"ו. מכיל ברורי הלכות ואוהרות בעניני מאכלי אסורות. שכבר יצא טבעו בעולם כספרו הבהיר נפש ישעיה. שעשה בו גדולות ונצורות להרחיק את בניו קרושים ממאכלי פיגולים. הפוגמים את הנפש כמאמרם ז"ל עה"פ ונטמתם כם. ונטמטם כם. וכפרת כמה שהאריך להרחיק את הקטנים. מחלב עבוים מהתוצרת ..סימילאק" שמאכלים בהם את הקטנים. וירוע מה שדרש חז"ל (מס' סוטה דף י"ב ע"ב) עה"פ את מי יורה רעה וגו' לגמולי חלב ולעתיקי שרים (ישע"י ב"ח. ט) לענין מנקת עבויים שאסור לפטם בה את התינוקות. וכן קיי"ל להלכה כשו"ע יורה סי' פ"א עני' י"ז ברמ"א ושי"ך שם. כי חלב גויי מפטם את הלב. וזיקן לו בזקנותו. ומה"ט כי כתשו בית יהודה חי"ד. סי' מ"ה דאפי' לקטן כן. וימו אסור להאכילו חלב טמא. ואפי' באיסור דרבנן יש לזוהר וכמיש הפר"ח סי' קט"ז סק"א. וע"ע מש"כ בזה מרן הגאון חת"ס (תאו"ח סי' פ"ג) ותשו שו"מ טמא (ח"א סי' ר"ו) והשי"ך והפרי"ח שם סי' פ"א כי דאפי' במקום חולי שאכזים אסור להאכילם חלב טמא (ובתב שמתמם כי כומינו אלו אין נזהרין בזה. רוב כנים יוצאים לתרבות רעה. והמה עזי פנים שכדור. ע"כ. ומה נעני אנו אכתרי' ברור פרוץ זה. רחצוף כולי האי ור"ל) ובש"כ ומכש"כ רברים אסורים מה"ת. ועי"ז שנוהרים מלפטם אותם פיגולים יעמוד להם בגדלותם שיובו לרוח טהרה. וכדאמר ר' חנינא (מס' חולין דף כ"ד ע"ב) חמין שמן שסכתני אמי כילדותי הן עמדו לי בעת וקנתי. ואמרת' בס"ד. רהנה רחיצת התינוק הברחית היא למען כריאות גופו כמכואר במשנה ובגמ' (מס' שבת דף ק"ל) גבי מרחיצין את הקטן וכו' משא"כ הסיכה כשמן. ל"ה רק משום רפואה על המכה. משא"כ ככריא אינה הברחית. וז"ש חמין ושמן וכו' שלא רק ששמרה עלי רברים החמורים שחייב לזוהר בהם כענין הרחיצה כחמין. אלא אפי' באותם רברים שאינם אסורים כהחלט. והזהירות בהם אינן הברחיות. כמשל הסיכה כשמן. ג"כ היתה נזהרת כי כילדותי. הן עמדו לי בעת וקנתי. ושמעתי כשם צדיק מפורסם א' בהא ראסרי' (מס' ברכות דף מ"ח ע"א) בוצין בוצין מקטפי ירוע. שהוא מל' קטף. פי שרף ועי"ז מס' ע"ז דף ל"ה ע"ב לענין גבינת עבוים שאסורה מחמת שמעמירין אותה כשרף של ערלה עיי"ש) וכל' הגמ' שם קטפא ריזא. וז"ש בוצין בוצין. שגירולין אלו יש להכיר מהקטף והשרף שהאכילו אותם בילדותם. והפח"ח. וע"כ ידי תיכון עמו. ולפעלא טבא אמינא יישר כחו. כי כביקבו זה עשה פעלים לתורה. ליכות את הרבים. ואני תפלה שחפץ ה' בירו יצליח. וזכות הרבים תלוי בו. וכדאי כי מצוה גדולה להטפל לעושי מצוה לסייע בירו ככל מה ראפשר. ובזכות זה נזכה כמהרה לקיבוץ הנפיצות וזריחת אור לישרים כב"א.

ישראל" על ה' יחד ו"שמתח שלו" על עניני חתונות ו"דבר משה" הלכות נחוצות ו"חינוך ישראל סבא" על עניני חינוך הבנים והבנות ואת קונטרסו הנפלא "זבחו זבחי צדק" על הל' שחיטה ובריקה. ולמדות עתותי המצומצמות. אהבתי לאמרי יושר ודברי אמת רחקה את זמן מנוחתי. נדחתי שנת מעיני ומעפעפי תנומה. ועברתי כמעט על כל דבריו בקונטרסיו הנ"ל. ומצאתי בהם דברי חפץ. דברים בעתם ובמקומם. לעורר את לב אחב"י החרדים לדבר ה'. על פרצות הזמן. שנפרצו פה בפרוץ המרובה על העומד. ובעוה"ד אין איש שם על לב. ומה טוב ומה נעים שמעכ"ת ירדי נ"י לקח עליו את המעמסה להתריע בתוך המתנה על הפרצות הגדולות שפרצו בבית ישראל. בכל שטחי החיים הרתיים. ע"י איזה בעלי כו"סין שרק אל הבצע עיניהם. ועושין מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס. ועינינו הראות את גודל ההפקרות השוררת בינינו בכל העיניים. כמו עבודת הקודש סת"מ. ככשרות תפילין ומזוזות. שנודע בשער בת רבים שרובם פסולים ר"ל. וכן במצות ציצית נתרבו המכשולים. וכמו שזכיתי לשמוע כ"פ מפ"ק קדוש ישראל מרן הגאון"ק מסאטמאר שליט"א. שיש לזוהר מאד בעיניים אלו. שלא יצאו כל ימיו שלא הניח תפילין מעולם. ולא קיים מצות ציצית השקולה ככל המצות שבתורה מימי. ועוד זאת בעניני השחיטה כמדינתנו זו רחבה כארץ מרה. והמשובשת בגסו"ת. כל אחר רודף אחר בצעו להרבות בשר שחוטת בהוצאת מעוטות. להגדיל הרוחים. ועי"ז רבו המכשולים בזה גם אצל שלומי אמוני אחב"י החרדים הי"ו. וה' ירחם.

וראיתי שהאריך בענין השחיטה ובריקה שתה"י במעמד ב' שובי"ם וכמ"ש בזה בתב"ש טובים השנים מן האחר. וכבר ראיתי שתקנו תקנה זו בדורות שלפנינו (עיי' ס' מזבח ארמה דף ק"א מרפי הספר. וכן בתשו' מראה יחזקאל (גלינא) סי' מ"ד. ועוד). והענין הוא. דבהמה בחי' בחזקת איסור עומדת. ולשי' הרא"ש בכלליו כפי' הנוקזין דבאיתחזיק איסורא אין עד אחד מתירו. וכ"ה שי' הרשב"א בתשו' סי' תתל"ז. וכבר האריך בזה ק"ז בעל דרך יבחר בקו' יד אמונה שלו כסו"ס שו"ת דרך יבחר. והגאון בעל פרמ"ג אשר כל בית ההוראה נשען עליו בפתחתו להל' שחיטה (ר"ה שורש החמישי) כ' דאף באדם כשר ומוחזק. אינו נאמן להפך החזקה. וע"ע בזה בתשו' שו"מ תליתאי ח"א סי' קס"ד. ופשוט שכל המשנה בזה ירו על התחונה.

והנה ירדי הרב נ"י יצא ללחום נגד מכשולות אלו מבלי חת מפני איש. במסירת נפשו ממש. ויצא ללקט ציצים ופרחים מספדי דכותינו הראשונים והאחרונים. וכל יקר ראתה עינו לכרד וללכך עיניים אלו על בורייך. לעורר את לב אחב"י שיהי' נזהרים בהם. ולבלתי תת המשחית לבא אל בתיהם להשחית ר"ל.

וכפרט בעניני שחיטה וכשרות. שכבר יצאו לו מוניטין בעולם כספרו הבהיר "נפש ישעיה" על מאכלות אסורות שהופיע לפני איזה שנים. ונחקבל בעולם התורה כחן ובחסד. ולא נשא פני איש באבירות לב. בלתי לה' לבדו. וכמ"ש רבינו הר"ה ז"ל בהקדמתו לס' המאור עה"פ וכבא משה לפני ה' לדבר אתו לסיר את המסוה עד צאתו (שמות ל"ד ל"ד) שהסיר מסוה הכושת והענוה לבחון

ועש"ק לס' להבדיל בין הטמא ובין הטהור.
י"ב למטמוניים תשל"ז לפ"ק.

ג. ב. היות ששמעתי כשם רב אחד מפה בארא פארק שאמר כפומבי שיש להתיר איסור דרבנן לפטם כם את הקטנים שלא הגיע לחינוך ואין בזה משום טמטום הלב. אמרתי להעיד את לב המעינים על רברים הנ"ל.

הרב אברהם מאיר איזרעאל

אבר"ק הוניאד

ב"ה

ג' לס' לעשות את החקים האלה ואת המשפטים
תשל"ה לפ"ק ברוקלין תצ"ו.

החווה"ש וכט"ס לכו' ירדי הרה"ג המופלג בהפלגת נכונים. קנקן חרש מלא ישן. ספרא וסייפא וכו' מוה"ר שלו' יהודא גראסס שליט"א.
אחרשה"ט וש"ת. אתמול החזרתי למעכ"ת נ"י במעטף מיוחד את הגליונות קו'. גדולי יהודה" על הל' ציצית ו"מזוזת שלו" על הל' מזוזה ו"קדושת בנות

האמת עיי"ש, וער"ז אמרתי בס"ד לפרש הא דאי' במס' אדר"ן פרק מ' הרואה ר' יוחנן בן נורי כחלוס יצפה ליראת שמים, ונלאו הספר' ז"ל למצא פשה דבר דמ"ש ריב"נ משאר גדולי המשנה בענין יראת שמים, וי"ל דהנה מציינו דר' יוחנן ב"נ ה' מחמיר גדול בעניני נ"ט, ובענין זה לא הכיר פנים לאיש, וכדאי בתוספתא (פ"ד דמס' בכורות) כהאי עובדא דפרתו של בית מנחם שהכשיה ר' עקיבא, ואמר להם ר' יוחנן בן נורי, האכילכם רע"ק נבילה, והגע בעצמך שהטיח מילים חדיפים אלו, בוטים כמדקרות חרב, נגד רע"ק רבם של כ"ד אלף תלמידים, ומגדולי חכמי המשנה, שקבעו הלכה כמותו, הלכה כרע"ק בהברו (ולדעת כמה פוסקים, אף מחבריו, עיי' טו"ז או"ח סי' קס"ז סק"ד, ועוד) וגבי ד' נכנסו לפודס, העידו עליו שרע"ק נכנס בשלו' יצא בשלו' (תגינה י"ד ע"ב) ואי' בשם האריז"ל שרע"ק השיג שער הנו"ן משערי בינה, ועל שר' יוחנן ב"נ ה' ס"ל שפרה זו שהכשיה רע"ק אסורה היא, לא נשא לו פנים, והרהיב עוז בנפשו להכריז עליו האכילכם רע"ק נבילה, ולא שם על לב התנגדותם של המעוררים, שיעוררו עליו ע"ז גדולי דורו ותלמידיהם וכוזו יכוזו לו ע"ז, אבידת לבו זה לשם שמים מודה על גודל מדת יראת שמים שבו, שבקנאתו למדת האמת לא נשא פני איש, ואף פני גדול דורו וכנ"ל, וע"כ מי שראה פניו בחלוס יצפה ליראת שמים, שהיתה מדתו של ר' יוחנן בן נורי, והבן.

וע"כ ידי תיכון עמו שיפוצו מעיינותיו חוצה, ומובטחני שספרים אלו יבצאו חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם, לקרב לבות בני ישראל לאביהם שבשמים, לגדור גדר, ולבנות חיל וחומה בעד פרצות בני עמינו, להעמיד הדת על תלה, בדרך אבותינו ודבותינו ז"ל, מאורי דור ודור, ולהיות ממזכי הרבים מתוך נחת והרחבה גדולה, עד שנוכה כולנו יחד לדאות בישועה האמיתית בכיאת נ"צ כב"א.

כעתירת ידידו הרוש"ת מלונ"ח
הק' אברהם מאיר איזראעל
אבר"ק הוניאד

נ.ב.

העדותי על ספרו היקר אשלח לו אי"ה בקרב הימים, כי לע"ע אין בידי לסדר אותם מפאת הפנאי, ועם מ"כ"ת יידי נ"י הסליחה.

— יד —

הרב אברהם מאיר איזראעל

אבר"ק הוניאד תצ"ו

חופ"ק ברוקלין תצ"ו

מח"ס אמרי אברהם עה"ת

וילקוט המאירי על הש"ס וש"ס.

כמראה עיני חיבור נחמד באימרא שפירא, מעשי ידי יידי הרב הגדול בתורה, שוקד על דלתותי תדירא, משנתו ברורה וטוב מסודרה, מתובלת בלקח וסברא וכו' הרב שלום יודא גראס שליט א הרב דקהל מגן שאול אברדק"ק האלמין פה ברוקלין תצ"ו. ספר אפיית המצות, על הל' פסח בכלל ואפיית המצות בפרט להיות מוסף על ספריו שכבר ראו אור, ספר חדש יקר ונעלה דינים מזהירים, בסידור יפה מאירים כספירים, שעשה אזניכ להלכות אלו בליקוטים ממובחרי הספרים, ראשונים ואחרונים, וגם לרבות מספרי המנהגים, לגאוני התורה והחסידות צדיקים מפורסמים, מאסף לכל המחנות ומברר ענינים, דינים שכיחים ובלתי מצויים, צפונים וכמוסים ידועים וגלויים, על ספרו זה כולם יכתבו ספורים ומנויים, וטובה גדולה עשה בזה בעמיו, שיהי לתועלת גדול לכל ירא שמים, נזהר בהל' פסח ענינים חמורים, ויהי לו לעינים, למצא את מבוקשו כהרף עין, דברי אלקים חיים, וכמו שכתבתי בזה בס' אוצר הפסח ח"א (סי' הס"ב סעי' ו') מש"כ הב"ח ז"ל שאין ללעוג על שום מנהג לומר שהוא מנהג שטות או חומרא בעלמא, כי יש לזה סמך מן הירושלמי, ואף שאין משם ראי' ברורה רק שישראל קדושים הם שנהגו להחמיר עיי"ש, ובס' מי השילוח (בליקוטי הש"ס) כי בשם הרה"ק מהר"ב מפשיסחא זצ"ל שכל החומרות שישראל מחמירים ונוהגין בפסח הן תכשיטין לקדושה, רמז לזה צווארך בחרוים, ע"כ. ושמעתי מספרים מזקני חסידי בעלזא, שהרה"ק מהרי"ד רוקח זצ"ל מבעלזא ה' נהג כשבאו לפניו עם שאלה בהל' חמץ ומצה, ה' מקדים להשואל, ידוע תדע שחמץ בפסח הוא במשהו, והתורה אמרה כי כל אוכל חמץ ונכרתה וגו', ועתה שאל שאלתך, ע"כ. וידוע מ"ש בשם האריז"ל שכל מי שנהר ממשרו חמץ בפסח, מובטח שלא יבא לידי מכשול כל השנה.

ובזה יובן משי"כ בס' דבש לפי בשם המקובלים ז"ל דכל עבירה שהאדם עושה בחג הפסח עושה פגם גדול יותר משאר הימים, ע"כ דע"י מה שאינו נזהר כראוי בעניני פסח מביא עצמו לידי מכשול עבירה ח"ו בכל השנה, משא"כ כשפוגם בעבירה בשאר הימים, והנה דרשו חז"ל עה"פ (שמות י"ב י"ז) ושמתם את המצות וגו' א"ת את המצות אלא את המצוות, שמצוה הבאה לידך אל תחמיצנה, וקרינן את המצות כמו את המצוות, דהא בהא תליין, שע"י שישמור את המצות וההלכות התלויות בה, בחג הפסח, יזכה להשמר ולהזהר במצוות כל השנה כולה, והבן. ותקותי חזקה כי תופשי התורה ושוחרי ישישו לקראתו, ויגילו בו בני ציון המצוינים בהלכה, וכל מבין עם תלמיד יאמר האח חמותי אור, וישתדלו להביא ברכה לתוך ביתם, וידידי הרב שליט"א ימשיך בעזה"ת לזכות את הרבים בחיבוריו הנעימים, עד אשר נזכה במהרה לעלות ציונה ברננים, ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים, בב"א.

כעתירת ידידו הדוש"ת מלונ"ח

הק' אברהם מאיר איזראעל

אבד"ק הוניאד

ה' לפי אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, תשל"ח לפ"ק ברקלין תצ"ו.

— טו —

דברי ברכה וחיוזק

אמירה נעימה כתיבה יחיבה למע"כ ידידי איש מהיר במלאכתו מלאכת-הקודש צורבא מרבנן גברא יקרא, דין רפיז מדבית אכא הפודים ואנשי-מעשה, הנלהב לכל דבר שבקדושה וזיכוי הרבים, ת"ה הרב החסיד המצוין בתור"ש מהורה"ר שלום יהודה גרוס שליט"א, שנתקורר ברגשי לבו, ויגע בנאמנות ומצא כדי מידתו ליקוטי בתר ליקוטי, וגמר היפויז מנר ממאורות דברי הבטינו ז"ל, להרנות הצמאים להשקותם ממי הדעת (רמכ"ס שלהי מקוואות) לבל יפגום דעתם ממאכלות אסורות ומפוקפקות המטמטמים המזה הנשמה והלב, ופה שעתידי לדבר עם השכינה אל ינק מן הטמאה ח"ו. ובעת כדעתו לאדפוסו אידרא פרי עמלו לזכות הרבים וקרא שמו „נפש ישע"י" שכשמו כן הוא ישועה לנפש, ובפרט גדול התועלת בארצות אשר בהן נעשה כהיתר ענין הנסיעות למרחקים להבראה,

וויקיישאן, ושולחים הילדים והמשפחות להבראת הנפש, ואז צריך זהירות לכלי לשכוח מהבראת הנפש שלא תטמא במאכלות אסורות ח"ו, ולא להיות שביק היתרא ואכיל איסורא, שכיום יש ב"ה די מאכלות לרוב בהכשרים ידועים לשבח, מרבנים מובהקים גדולי תורה ויראה, וצריך רק תשומת לב להקפיד לקנות את תוודאי כשר ומהדר, ה"רש"ת לעצמי להאריך בדברי חיוזק וברכה למעכ"ת הרב החסיד הנ"ל הי"ו, היות ולנו תלמיד-חבר לי, וכיודעי ומכירי קאמינא, וכל המסוייגים לו לדבר נשגב זה נעשים שיתפים לעסק זה זיכוי הרבים, שבדעתו להדפיס עוד ספרים כאלו למגדר, וכל המזכה את הרבים אין הבא בא על ידו, ועליהם אומר הכתוב (דניאל י"ב) ומצדקי הרבים ככוכבים לע"ז (ועי' ב"ב ח' ע"ב דעל גבאי צדקה נאמר כתוב זה, כ"ש על העושים צדקה עם הנפשות, וד"ב).

ההנחם בברכה להרה"ח ביקרא דאורייתא,

אברהם מן ברייטשטיין

ספרא דזיינא בעדה החרדית בעיה"ק ירושלים ת"ו
בבי"ד של מרן רשכבה"ג הגאון הקדוש והטהור
רבנו הנאב"ד כ"ק אדמו"ר מאטמר שליט"א.

נ. ב. הקונטרסים היקרים היו למראה עיני הגאונים הצדיקים שרי התורה הכי"צ שליט"א, ונהנו לראותו עוסק בזיכוי הרבים, ורצו"כ דבר הסכמתם*.

(*) לעיל הסכמה ראשונה.

— טז —

אברהם יצחק הופמן
קרית שומרי אמונים
ירושלים

אל כבוד הרה"ג המפו' לשם ולתהלה איש האשכולות וכו' לוחם מלחמת ה' במס"נ... מח"ס נפש ישע"י ועוד... כ"ק ש"ת ר' שלו יודא גראס שליט"א.
בברכת שלומים למר ולתורתו...
שמעתי שזה זמן כבר שיצא לאור ספרו החשוב מנחת יהודה על ענין חומר האיסור של חלב עכו"ם וסימילא"ק הנפרץ בחו"ל וג"כ בא"י ונא שישלח לי תיכף ספר זה בדואר אוויר ורצ"פ

סך 10 \$ וכ"כ שאר החיבורים ישלח לי תיכף והכל ישלח לי בדואר אוויר...

ויזכהו השי"ת להוציא לאור עולם את שאר כתיי אשר נמצאים תח"י וזכות הרבים יעמוד לימינו.

בכבוד רב

אברהם יצחק הופמן
קרית שומרי אמונים
ירושלים

— יז —

שלו ורב ישע...

שלחתי היום מכתב אקספרס בענין חששות כשרות הלחם במאפיות בארצה"ב אפי' אצל היימישע אידן שכחתי לציין עוד דבר שמכניסים בתוך הלחם והוא חומר משמר מתערובות איסור ואף אם נאמר שאין לו דין מעמיד (צ"ע), עכ"פ הוא כעקרו לכך הצריך ללחם עצמו ואם כן לפי הרשב"א שהובא במ"א לא בטיל כלל, חוץ מזה לפי הריב"ש שהובא בחי"ר עקיבא איגר ביו"ד סי' צ"ט שאם מבטלים בשביל הקונים הוא נתבטל בשבילו ואסור ואין שום היתר שאין כוונתו לבטל וידוע לפי מה שכתב בשו"ת נודע ביהודה שאם מערבים דבר בידיים לתוך המאכל אין היתר זה ודו"ק.

אצפה לשמוע ממך בהקדם האפשרי.

בכבוד רב

אברהם יצחק הופמן

— יח —

הרב אהרן יהודה אראק
פארעסט הילס, ניו יורק

ב"ה ב' פי' ויגש תשל"ח

שוכט"ס לכבוד הרה"ג הנעלה שליט"א... להוט פה טשעק סך 5 דולר... וכן יבורך להגדיל תורה ולהאדירה... בברכת שים שלום וכו'.

הרב אהרן יהודה אראק
פארעסט הילס, ניו יורק

— יט —

אהרן יודא מאסקאוויטש
לונדון

בס"ד

שוכט"ס אמע"כ הרה"ג וכו' וכו', שלום יודא גראס שליט"א אחדשה"ט, קיבלתי קונטרסו „מנחת יהודה" על חומר איסור חלב עכו"ם וסימילאק...

ונא לשלוח לי ספרו נפש ישעי' 5 חלקים כי אין לי עדיין ספר זה ואקבלו באהבה...

ובזה אסיים ויזכה להמשיך עבודתו עבודת הקודש, ויזכה לביאג"צ בב"א.

כ"ד ידידו הדוש"ת בלונ"ח

הק' **אהרן יודא מאסקאוויטש**
לונדון

— כ —

אפרים אליעזר הכהן יאלעס
באמ"ו הגה"ק מהר"ש זצ"ל
אבד"ק פילאדעלפויא רבתי

— א —

ב"ה כ"ח כסלו, ד' דחנוכה תשל"ח

שלו ורב ברכה לכת"ר שליט"א

ספרו נפש ישעי' על מאכא"ס נחוץ מאוד לכל אשר יראת ה'

נוגעת בלבבו. ור"פ מנחתי הקטנה בברכה שהשי"ת יצליח דרכו

בקודש ושיוסיף להרביץ טהרה בישראל...

אפרים אלעזר

באמ"ו גאון ההוראה
מרן שלום הכהן זצ"ל

— כא —

בס"ד ר"ח אדר שני תשל"ח לפ"ק
 כבוד ידידנו הרה"ג יראת ה' אוצרו, שמו מפוארים, בנש"ק,
 כש"ת רש"י גראס שליט"א רב ור"מ בברוקלין יצ"ו.
 קבלתי ספרו „זבחו זבחי צדק" ועיינתי בו ונהייתי כי דבר
 גדול עשה בשביל בני תורה וגם בשביל המון עם ישראל לדעת
 חומר העניינים ולהתעורר בזריזות וזהירות שיהא שולחנם טהור,
 עד כדי זה השולחן אשר לפני ה' ישלם ה' פעלו ומשכורתו
 שלמה... ר"כ מנחתי עבור הסי' היקר.

בכבוד ובברכת כהן.
אפרים אליעזר
 באמ"ו גאון ההוראה
 מרן שלום הכהן זצ"ל

— כב —

הרב גדלי' פעלדער

טורונטו, קנדה

בס"ד ד' תולדות תשל"ח
 אל כ" הרב הגאון המפורסם נודע בשערי הלכה גבור ומזוין
 וכו' מוהר"ר שלו' יודא גראס שליט"א, רב דקהל מן שאול ור"מ.
 שלום וברכה וכ"ט!

אחדשה"ט כראוי, נמצא תח"י ספרו היקר נפש ישעי' וכעת
 ראיתי שהו"ל כמה ספרים דהיינו על הלכות ציצית וכן על מזוזה
 ב' ספרים על שחיטה ועל ניקור וספר מנחת יהודה על איסור
 חלב עכו"ם ומאד רציתי לרכוש אותם. ואשלם כפי יושת
 עלי.

בתקוה לתשובה אשר ברגשי הוקרה ורב ברכות המכבדו
 ומוקירו ביקרא דאורייתא וכרום ערכו.

גדלי' פעלדער

— כג —

כולל אברכים

על יד מוסדות התורה
 מארוקו

ב"ה, כא חשוון תשל"ח
 כבוד הרב הגאון הגדול הנודע לתהלה ולתפארת וכו' וכו'
 מוהר"ר שלום יודא שליט"א גראס.

שלום וברכה

הגיענו השמועה המשמחת אשר כת"ר זכה וזיכה את הרבים
 בב' ספרים נפלאים ה"ה גדולי יודא על הל' ציצית, ומזוזת שלום
 על הל' מזוזה.

ולכו נבקש מכת"ר לשלוח לנו 2 טופסים של סי' גדולי יודא ו-
 2 טופסים של סי' שערי שלום, לזכות בהם את הרבים בכלל ואת
 חברי כוללנו בפרט. במחיר אשר ישית עלינו כת"ר, ויבא שכמ"ה.

בברכת התורה

הרב שלום איידעלמאן

ראש הכולל

— כד —

הרב חיים אלי' שטערנבערג
 רב ור"מ כיהבני"ס ושיבת
 „מחזיקי תורה" חיפה

ב"ה, עיה"ק חיפה ת"ו, יום ג' לסי' ושמחת ככל הטוב תשליג לפ"ק

כשמוע קול שופר, יוחק לחיים בספר.
 מע"כ ידידי רב חביבני, חקוק כמורשי לבני,
 ה"ה האברך המצוין חו"ב זוכה ומוכה את הרבים,
 הרב החסיד המפואר כרא כרעא דאכוהו וכו',
 מוהר"ר שלום יהוא גראס שליט"א
 מחבר ספר נפש ישעי'

אחרי מכווא הביצה ברכת שנה טובה מעוטרת כל טוב.

יקרת ספרך המצוין נפש ישעי' (ע"ש אביך המנוח זצ"ל) האיר מול עיני ועיינתי בו ושמחתי שה' זיכה
 אותך להוציא לאור ספר מיוחד כמינו אוצר כל כלי חמדה מלא וגדוש עם מאמרים נפלאים מכל גנוי
 התורה ומדרש' חז"ל ומאמרי קדושים מראשונים ואחרונים ומצדיקי הדור וי"ע על חומר הענין של מ"א
 ועל גודל הזהירות שכל בעל נפש צריך להזהר שלא ישל ח"ו אפילו בספק של מאכלות אסורות, ממש
 מקום הניחו ל' ראשונים להתגרר בו לעשות קובץ כה גדול של דברי חכמינו ז"ל כענינים אלו, וזכות

אביך המנוח זצ"ל עמד לך שתזכה את הרכים בענינים האלה, וזכור שמהתי שעוד ידך נטויה להמשיך כמצוה רבה זו יהי: עמך ויצליח בדרך להוציא זממך לזכות הרכים עד ביאת יונן אמן, והיות שגדול ההלמוד שמביא לירי מעשה ואתר שובה העולם בספר מצוין כזה וכי להציל שומרי המצות שחיו לא יבשלו הם ובניהם וילדיהם כמכשול של מאבלות אסורות שמתמטם את כל הגוף והנפש חיו לכן יש לי הצעות למעשה בענין גדול זה.

א) שבכל עדה ועדה או ככל בית הכנסת כמו שיש ועד גבאים של ביהבנ"ס כן היו צריכים לעשות ככל קהלה ועד הכשרות, ועוד גבאים על ענינים שונים להזהיר את המון שומרי התורה שישמרו להזהר ולקנות רק מאבלים שהם החת השגחה של רבנים מפורסמים ויראי ה' ושחיו לא יקנו שום קופסת מאכל או כל מיני מאכל, הוער הזה יעשה לו רשימה מבל שומרי התורה של עדתם ואת האדרעסין ולבקר בכיתם לפקח ולחקור בדברי נועם, כי דרכיה ררכי נועם, ולכרר אם חיו אינם קונים רבר מאכל או קופסאות שבתוב עליהם סתם כשר, כלי שידעו אם יש השגחה מרבנים וראי השם וליתן להם הררכה את חומר הענין ואת הצרה והפגם שמביאים חס ושלום עליהם ועל בניהם לרור דורות אם לא ישמרו, ויתן להם הדרכה כאיזה מקומות, הם יכולים להשיג כל המאבלים שהם כהשגחה טובה, ואגב יחקרו אם אין חיו בבתיהם, טעלעוויזיע" וברומה ולברר שאסור לשמוע מהרדיו קול באשה ערוה או נאומים של מינות וברומה.

ב) שינהגו ללמוד הספר החשוב הזה, נפש ישעיה" בהלמוד תורה בין הכחות הגדולות ובישיבות וכן מגידי שיעורים בבתי מדרשות שילמדו ספר זה בין שאר ספרי מוסר כדי שידעו להבדיל ממכשולים של מאבלות האסורות מקטנותם ואז גם כי יזקין לא יסור ממנו.

ג) הרבנים והדרשנים בכל דרשותיהם בכל עת מצוא יזהירו את הקהל מלהכשל חיו בען זה ויבארו חומר הפגם של מאבלות אסורות.

ואז נזכה שיקום בנו והיו מחנך קרוש וזכוכות זה נזכה לאורו של משיח צדקנו וגאולתנו השלמה כבי"א.

ואגב בעת עיינתי בספרו החשוב כפרך יי אות חיו שמביא רבני זוה"ק (תרומה קני"ר) אין יצר הרע מתרבה אלא מגו אכילה ושתי, כמו שאמרנו חז"ל דררכא רמיכלי יתרא לאתווי לידו וזכה, ואמרנו ז"ל לא תריו ולא החטא, כלומר לא תשבוע כתיא לירי חטא וכן כתוב בתורתנו הקרושה פן תאכל ושבעת ורם לכבך ושכחת ובו ע"כ בספרך המצוין.

הרי שאכילה יתירה מביא לירי חטאים חיו; לפי זה נראה בעוה"י לכאר רבני המאירי (מסכת ר"ה דף ט') שהמפרשים מתקשים להבין כונתו כמה שכותב שם ז"ל, כל האוכל ושותה כערב יום הכפורים מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי, הואיל וכשעת אכילה הוא מכוכן לשם עינוי ועל כיוצא בזה ראו חיו, כעבירה לשמה"י, וראיתי שהמפרשים מתקשים בלשון, "עבירה לשמה" איזה עבירה הוא אם יש כזה מצוה הרי אין כאכילה עבירה אדרכה יש בה מצוה כמו שביארו הטור והשו"ע, וגם הלשון לשם עינוי צריך הסבר.

ולפי הנ"ל יש להבין, רנהה כשו"ע אורח חיים (סימן תר"ד) מכיא מצוה לאכול כערב יוב"פ ולהרכות כסעודה ע"כ, והנה הטעם שצריכין להרכות כסעודה דלכאורה כגמרא ר"ה (דף ט') וכיומא מכיא רק שכל האוכל ושותה סתם, ולא כתוב להרכות כסעודה, ומאיפוא אנו יודעים המקור שצריכים להרכות כסעודה, אמנם המקור הוא ברש"י ז"ל (ר"ה דף ט' עמוד א') ר"ה כל האוכל ובו ז"ל, דהכי קאמר קרא ועינתם כתשעה, אכילת תשיעי אני קורא עינוי, וכיון דאכילתו עינוי חשוכה כל דמפיש כאכילה ושתי טפי עדיף, דהא מרקאמר כערב על כרחך לא מקפיד אעינוי דתשעה, וכי קרי עינוי כתשעה אכילה ושתי ירדיה קרי עינוי ע"כ, דבדי רש"י אלו הוא המקור להרכות כסעודה כערב יוב"פ.

ולפי מה שמובא בספרך כל המקורות מהתורה הקדושה ומהות"ק ומההלמוד שריכוי אכילה מכיא לירי חטאים תיו, והיינו דוקא כשאוכל כסעודה הרשות אבל כשעצם האכילה המרובה הוא מצוה כגון כערב יוב"פ וברומה או האכילה המרובה אינה מכיאה לירי חטא אם מתכוין לשם מצוה אדרכא האכילה המרובה מכיאו להרכות כמצות כי מצוה גוררת מצוה וכמו דאיתא כמסכת נזיר (דף כג) מאי דכתיב כי שרים ררכי ה' צדיקים ילכו בו ופושעים יבשלו כם, משל לשני בני אדם שצלו פסחיהם, אחר אכלו לשם מצוה ואחר אכלו לשם אכילה גסה, זה שאכלו לשם מצוה נאמר צדיקים ילכו כם, וזה שאכלו לשם אכילה גסה נאמר ופושעים יבשלו כם.

ועפ"ז נכון בעיני דברי המאירי הנ"ל כיון שעצם אכילה יתירה הוי עבירה שמביא לחטאים אבל אם הוא עבירה לשמה הרי זה חשוכה למצוה כיון שכונתו לשם מצוות עינוי, כמו שרש"י ז"ל כתב דהכתוב קראו לאכילה בתשיעי בלשון ועינתם, ועל אכילה מרובה כזו שהיא כעצם מצות התורה, כזה נאמר צדיקים ילכו כם, אבל רק כשמכוין לשמה לשם מצוה לא לשם אכילה גסה או הוי מצוה, והנה יש לומר למה קראה התורה אכילה כשם עינוי, י"ל כיון דעיקר אכילה כערב יוב"פ היא לשם הכנה שיוכל להתענות ביוב"פ לכן אכילה זו ג"כ נקרא בלשון עינוי, ואיש דברי המאירי הנ"ל שכתב כיון שמכוין לשם עינוי כלומר שיוכל להתענות למחר, ולהפסוק שקראה לאכילה זו בלשון ועינתם.

והרחמן יזכני בשנת גאולה וישועה כמו שמובא בשמוצאי שביעית כן רוד בא ונזכה בקרוב לקבל פני משיח צדקנו כבי"א.

ידירך הרושה"י ומאחל לך כתיבה וחתימה טובה

הקי חיים אלי שטערנבערג
רב ודי"מ רביהמ"ד וישיבת
..מחזיקי תורה" חיפה

— כה —

הרב יהודה מלבר
Jamaica N. Y.

בי"ה, יוב ג' פי תצוה, זי אדר אי תשל"ח

לכבוד הה"ג המופלג המפואר בש"ט הרב שלום גראס שליט"א.

הנני שולח לכבודו טשעק ע"ס 5 דולר בעד ספרו, "זבחן זבחי צדק" ששלח אלי ואברכהו בהצלחה רבה, ויפוצו מעיינותיו חוצה" להרמת קרן התורה ולומדי.

בכבוד רב
יהודה מלבר

— כו —

יוסף זינגער
רב בביהב"נ בני יעקב אנשי בראון

בס"ד

א"כ הרב הה"ג שליט"א

לוטה פה סך עשרה דולר \$ 10.00 עבור הספר היקר שלו תודה רבה.

חג כשר ושמח, ונזכה לבג"צ בב"א.

יוסף בן חוה בילא

— כז —

בית הכנסת דוד בן נחום
Oak Park, Mich.

בעזה"ת

כבוד הרב הה"ג כש"ת מוהר"ר שלום יהודא גראס שליט"א.
בשמחה ובתודה קבלתי הקונטרס מנחת יהודא ור"פ אני
שולח המחאה תמורתו ותקותי שבהפצת ספרו דמר תתרבה
קדושה וטהרה.
ואסיים ברב תודה לכת"ר שיזכה להמשיך הלאה פעלו הטוב
מתוך בריות גופא ומנוחת הנפש.
כ"ד מוקירו ומכבדו כערכו הרם

יחזקאל הלוי גרובנער
רב בדעטראיט

— כח —

הרב יחזקאל גרובנער
RABBI CHASKEL GRUBNER
14100 SHERWOOD

בעזה"ת

כבוד הרב המופלג כתורה וכיראת ה' הטהורה ותיק וחסיד כש"ת מהו"ר שלום יורא גראס שליט"א
בעמח"ס נפש ישעיה

מה נכבר היום שזכיתי לראות ספרו היקר על מאכלות אסורות וזה וזוכה את הרבים לעורר את רוח
הכריזת מבלי להגאל במאכלות אסורות אשר הוא ענין גדול כמדינה זו בפרט, וכמעט ככל העולם כי
אין לנו שום רבר לקי מתערובות מינים אחרים אשר צריכים שמירה ומעילה יתירה כי מי שאינו כקי
בענינים אלה אי אפשר לידע בכירור אם הוא כשר או לא וככן אמינא לפעלא טכא ישר, ואנו תפלה יבונן
מעשיהם של צריקים ויזכו להוציא אורות מפיקים כחפץ לכבו ובעתידת ידירו

יחזקאל גרובנער
רב בדעטראיט

— כט —

כ"ז השנה השליש

כבוד מוהר"ר שלום יורא גראס נ"י

ספרו היקר - נפש ישעיה - בא לידי לפני איזה ימים, ונהניתו מנו עצה ותושי וקניתי בכסף מלא,
ישר הילוי לאוריהא! ולהרכות קדושה בישראל (כי הרמב"ם הלא הציג הל' מאכלות אסורות כס'
קדושה, וכן הרמב"ן בפני עה"ת ריש קדושים, (כהשיגו על רש"י), מקשר את המ"ע של קדושים תהי עם
האוות היתר, ומכ"ש לתאוות איסור, בעניני אכילה, (ומקרא מלא ריכר הכתוב, כי עם קדוש אתה וגו' לא
תאכל כל תועבה).

אך נפשי כשאלה: להשיב לי בכירור וכמוקדם (כי רעתי נשמעת פה לרכים, בעניני
"INGREDIENTS" של מאכלים וממתקים וכו'), ונא ונא להשיב תשובה כרודה ומפורטת.

רו"ש, מכברו ומוקירו
יעקב זילבערמאן
MONTRAEI

— ל —

יצחק אייזיק אייבענשטיין
אב"ד ור"מ קיוויאשד
רב דקהל יראים עטרת צבי
פארעסט הילס, נ.י.

ב"ה, אור ליום ג' וישב תשל"ח.

שוכט"ס לכבוד הרה"ג עוסק בצרכי ציבור וכו' מוהרש"י
גראס שליט"א... בפרט במדינה זו המשובשת בתאוות ממון
וכבוד מנפש ועד בשר...

שיטה זו קבלתי פא"פ מפי כ"ק מרן שליט"א השי"ת יאריך
ימיו ושנותיו עביג"צ...
ואחתום בזה בשים שלוי טובה וברכה בימים ולילות
מאושרים...

הקי יצחק אייזיק אייבענשטיין

ר"פ המחאה של ח"י דולר

— לא —

בס"ד, ערש"ק פרי תולדות ר"ח כסלו ה'תשל"ח.
לכבוד הרב שלום יהודה גראס שליט"א.
אחדשה"ט וכט"ס.

היות והיה לי ולחברי תועלת רבה מספרו נפש ישעיה,
ומסתמא נפיק גם תועלת מקונטרסים, קדושת בנות ישראל"
וחינוך ישראל סבא, הריני מבקש מכו שיכתוב לי מה מחירם
בכדי שאשלח לו את הכסף.

אודה לו מראש

רו"ש וטובתו כה"י

יצחק דישי

בונס איירעס, ארגענטינא

— לב —

ישכר בער הלוי ראטנבערג

אב"ד דק"ק תאדיסלב יצ"ו

ב"ה. עש"ק תוס"צ כ' למב"י תשכ"ח לפ"ק.

כבוד האברך המופלג בתורה, ותיק וחסיד, יר"ש מרביב, מו"ה ר' שלו' יודא גראס נ"ו.

ע"ד הקונטרס שחיבר ליקומים יקרים מספרי קודש בענין הזהירות בכשרות המאכלים והמשקים, אמינא לפעלא טבא יישר כחו וחילו, כי נתרופפה הרבה הזהירות בזה, וסובבים על חוקות ישנות שכבר איתרעו, וגם סומכים הרבה פעמים על משענת קנה רצון, ואדרבה בדורנו זה, שמלאכת ההרכבה וההפרדה (כימיא) התקדמה הרבה, ומערכים תערובות ישנות במקומות אשר מי שאין בקי בזה אי אפשר לו לחשוב עליהם, צריך לזרז כיוותה, לכן קונטרס כזה הוא דבר בעתו, והנני מסכים עליו כפה מלא, אך יראה שיהי' מסודר כראוי בסוב טעם ודעת, וע"ז באעה"ח יום הנ"ל.

ישכר בער הלוי ר"ב

— לג —

הרב ישעי' ישי הכהן גרינפעלד
214 Rgeenlanes
Lodon, n. 4.

בעזרה"ח. יום ג' לס' ואנשי קדש תהיו לי - ובשר כשרה טרפה לא תאכלו לפ"ק שוכט"ס לכבוד הרה"ג וכו' מוהר"ר שלום יורא שליט"א גראס.

אחדשה"ט וש"ת. רק זה בני ימים אשר קבלתי את ספרו היקר והחשוב ספר נפש ישעי' על מאכלות אסורות, ולא היה לי עוד שהות וזמן לעיין בספרו ברבעי רק רפדפתי בו, ועל מה שראיתי בו ברבתי ברכת הנהנין וברכת רית וטעם טוב. בעצת הרופאים, הוכרחתי לעיין את כתי ולבוא להנפש כאן ק"ק כורנמאטה שעל שפת הים לשכונת א' או שתיים, למרות זה רצוני להשיב לבי על אתר ולהודיעו שאי"ה אתן הוראה להמו"ל שלי, שישלחו לבי הכי ברכים של ספרי, מאכלות אסורות כישראל. כוראי קרא בי עליו את הבקורת והסקירות אשר הופיעו עליו בהקובצים וירחונים שבארה"ב וארץ ישראל.

כרם כבודו יראה שיש הרבה רבדים רומים, וגישות רמות בדרך המלך מלבו של עולם, לעיקר מטרין שאנו עוסקים בו. בוונתי במיותר לרעיון ומושג של אל תשקצו את נפשתיכם... ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם, אשר אני בארתי והארתי בוונתי: שהמונן אשר האדם אוכל משפיע על כל אישיותו ועל כל בנין תוכניתו. כי לפי רעת תהי"ק יש יחס-שליגומלין בין מוונות הגוף למוונות הנשמה, והגוף הוא רק כלי

ומלבוש להנשמה שתוכל להוציא פעלה במעשה, לתכלית הנרצה והנפקר עלי. וכו' עיין בספרי, אבל כבר ראיתי העיונות דומות ומושגים כספר דמר ובכמה ענינים שואב רהיינו אנתנו שואכים מים חיים מאותו באר הים נוזלים מן לכנון מתחת מפתן קודש הקדשים, או"ד בער או"ד. הציונים וההשתוות וההקבלות. יבבר אמרו תו"ל בסנהדרין פט. אין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחר. אבל כנראה שני בני נביאים אחר ייטב לו בנויארק והשני כלונרין נושאים את נפשם לחזון אחר. הן והטוהר לחי עולמים.

תורת"ל: על אשר הציע לי לתרגם ספרי ללה"ק, אבל כבר קבלתי הצעה ואת מכמה מבקרים בארץ ישראל תובב"א. בנוגע לתרגם ספרא דמר לאנגלית, באמת איני יודע איש כזה שיהי' מוכשר לכך, שלא לכלכל את הצירה ופנימיותו של ספר נבכר זה; וגם לא ידוע לי איזה מו"ל אשר יהי' מוכן לממן את המשימה הזאת.

ואסיים באיחולים טובים שבי עוד יזכה להרכיץ תורה ולהגדילה ולהארירה, וזכות השפעת ספרו על אחייו אשר הגדל מאר. יעמוד לו לבי ולכל ישראל.

בא"נ ה"ש

הק' ישעי' ישי הכהן גרינפעלד

— לד —

דא ייטער ברענג איך אראפ דעם מיינונג פין די גדולים וועגן אפשיילען סירכות פין די לינג, וואס איך האב אפגעשריבען שוין לאנג אויפען פארלאנג פין א חשובען יונגעראמן וואס האט זיך אינטערסירט אין די הלכה, (איבערגעזעצט אויף אידיש). *

שאלה

שלום וברכה לכבוד הרה"ג המפ' מוהר"ר שלום יודא גראס שליט"א, רב דקהל מגן שאול ור"מ צמתיצחא וכולל בית ישעי'. מחבר ספרים יקרים ומחובבים.

קודם וייל איך אייך זעהר צאדאנקען אויף איינער חשובען ספר "מנחת יהודא" וואס איך האב ערהאלטען, מען קען זאגען אויף אן אמת אז דער אידישער שטיב ווערט ליכטיגער מיטען ערהאלטען אזעלכע ספרים, וואס איז געווינדמעט מזכה לי זיין אידישע קינדר אפלישיידען פון ערנסטע מכשולות צפרט אין עניני כשרות און לניעות וואס איז ליידער זייער נאכגעבאלזע היינט לי עאל.

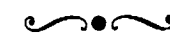
* זבחו זבחי צדק מח

איך מוז אייך צאמערקטן דעם אמת אז עס ווידערט זיך עאקט זייער פארניאם מען רידערט ניכט אויף די שטאט ייגענן די הארצקייט פון „סימילאק“ וואס מען האלט אזוי גרינג אויף אזוי ייט אז איך ווייס פון פילע יוגנטלייט דאס דער גאלער ענין פון פיטערן היטערס מילטך איז נאר מהיבוי יחסי דאס מיינט יעדער קלויצט זיך אויס ייעלכס עס קומט אויס אויס מער צאקוועס אדער מיטער מילך אדער סימילאק, מען גייט פשוט ארויס פון די כלים לי הערען אזעלכע ווערטער אז נישט געצטן חלב עכו"ס (גוהיטע מינך) מיט חלב וואס ליגט אין פארמינאל נאר קליינט קינדער, איז אפהענגיק אין ווילען פון די עלטערן. רח"ל מהאי דעתא, אינדערלייט וואס אלע פוסקים ברייען אז עס פארשטאפט דעם הארץ און מוח און צרענגט דיעות כוזבית, איז דאך דאס אלעס ניכט קיין קינדער שפיל, עלטערטן צאטראכט אייך צאלייטנס וואס איז טיט, מיט איינער אייגענט הענט, מיט אייערע קינדער!

דעריבער קען איך אייך גארנישט גענוג צאדאנקטן פאר אייער אומדערמידיניכע ארבייט אריינליצברענגטן א וואכזאמקייט און אייפמערקזאמקייט אין צרייעטן הידישען ליבור אין דעם געצייט וואס וויפל מען טיט איז ניכט ליפיל רק חזק ואמן לאוי"ט וארוכים וצרוכים.

דער עיקר מאטיוו פון מיין שרייצטן איז דער פרשה פון קליפות סירכות, דהיינו איך האב זיך דערוויסט דאך היימישע שוהעים משלנו אז מען ביילט היינט סירכות פון די לינג, איך בין פשוט געהל ונסחומס געווארטן ווייל לויט ווי איך געדענק שרייצט דער פמ"ג אז די וואס טוען אזוי זענטן מאכיל עריפות, דערפאר וויל איך פרעגן אייער מיינונג ווייל וויי צאוואוסט זענט איבער טיסק אין דעם מקלוע וואס דענקט איבער דעם ענין? און וויאזוי האלט איבער מכה גלאט כשר, וואס געהער ליט גדר גלאט, אין וואס נישט?

צכצוד רב
יידו מ.ה.ש.

תשובה

לכבוד הרבני המופלג האי לורט שוסק צחוקי חורב משיס לילות כימים, צדצרים גבוהים ורמים, יזכה לעלות מעלות צקודס אורייתא, צרייתא עדישא מקמייתא.

דער אמת מוז איך זאגטן אז איך בין זעהר פארנימטן די לייטען, קטן איך ניכט ליפיהל מאריך זיין, נאר דער אמת איז אז דאס דארפט איר פרעגן א אלטען מורה הוראה. איך פרלוויצט זיך נישט פסקנן אין אזעלכע הארצע ענינים, וואס דער גאלער דת ישראל אין קיוס היהדות איז אפהענגיק אין דעם, כמצואר צשו"ת ד"ח סי' ו', נאר וועגטן כבוד פון דעם פרעגער וואס איז א ת"ח מפורסם, וועל איך דאך ניכט לוריקשיקטן דעם צרייט אומגעטעפטערט.

וועגן דעם וואס איז שרייצט אז היינט פירט מען זיך אזוי, אויף דעם קטן איך גארנישט ענטפערן וועגן כמה עעמים, נאר וועגן די עלם הלכה לפלפולא צעלמא נישט למעשה וועל איך שרייצטן אין קורלען וואס איך האב געפינטן אין די רייד פון די פוסקים, וואס מיר טרינקטן זייערע ווערטער מיט דורשט, הן ייען דער מנהג האט זיך אנגעוויצטן, הן די מיינונג פון די גדולים, יזה החלו בעזה"י.

א) דער מנהג האט זיך גענומטן פון די לייטען פון צעל צבות יעקב ז"ל. עס איז אויפגעשטאנען א צודק פון די שטאג פראג און ער האט איינגעפירט אפלוכיילען די סירכות און הגם איינלענגט גאוים האצטן דאס מחיר געווען אצער רוצא דרוצא (כמעט אלע) גדולים האבן מרעיש עולמות געווען אז מען עאר נישט טאהן און אויב יא איז דאס ספק עריפות. פאר די וויכטיקייט פון דעם ענין וועלען מיר לוצרענגטן טייל פון די גאוים וואס האצטן דאס געאסערט.

ב) אין ספר יד אליהו (ס"ק מ"ג) שטייט אז ער האט אליין געהערט פון הגאון ר' חיים מוואלאזין ז"ל, אז דעמאלס ווען דער צודק האט דאס איינגעפירט איז ענטשטאנען א גרויסען עומטל פון די גדולי הדור און מען האט געוואלט דעם שוהט מצדיר זיין, אצער בעוה"ד האט מלליח

געווען מעשה שטן און דער שוהט איז מיט געוואלד לוריק גענומען דעם פאסטען, דאס זענען די ווערטער פון ר' חיים וואלאזין ז"ל.

ג) דער גאון הדיק הי"ר יונתן ז"ל שרייבט אין זיין ספר (פלהי סי' ל"ט) וועגען די מעשה פון דעם שוהט, פאלענד, עס איז געווען א גרויסער עימעל אין פראג אויף די שוהטים וואס זענען קולף, און צעוה"ר האט זיך געשטארקט די חטופה, א טייל חכמים האבען געכאנפט די שוהטים אין מיט כוח פון די רעגירונג האבען זיי זיך געשטארקט איבער די ערליכט אידען, און נישט דערלאזט מער מוחה אז זיין אויף דעם ענין.

ד) נאך זיינע אז דער הי"ר יונתן אין זיין ספר אז אפילו דער גאון שבות יעקב וואס האט מיט געהאלטען מיט די שוהטים און האט גאנצעס אפגעדרוקט דעם היתר אין זיין ספר שבות יעקב האט מודה געווען אז די פירלה איז געווען שרעקליך גרויס, נאר מען האט נישט געהאט די מעגליכקייט מוחה אז זיין קענען די מהרסים ומחריצים, אבער אין דער אמת פירט אויס דער שבות יעקב, אז דער וואס פראכט זיך פון באשעפער זאל זיך אפהאלטען פון עסען די פלייש ווייל דאס איז מיט זיין לעבען.

ה) דער פרי מגדים שרייבט, אז די שוהטים וואס פירען זיך אפצוהילטן די סירכות גיבען צו עסען טריפה פלייש פארען כלל ישראל.

ו) דער הייליגער חתם סופר ז"ל שרייבט (סי' ל"ט), אז דער וואס וויל אכטונג געבען אויף זיין זעהל, זאל זיך דערווייטערען פון עסען אזעלכע זאכען.

ז) אין הורח יקותיאל שרייבט ער, די שוהטים וואס זענען קולף סירכות, גיבען אז עסטן טריפות פארען כלל ישראל, און מען טאר נישט עסען קיין שום עסענווארג וואס איז געקאכט אין די טעפ (כלים) וואס מען האט געקאכט דעם פלייש.

ח) דער הייליגער תניא זאק"ל, שרייבט שארף אום דיין פון צארדיעשנז אויף וואס ער האט איהם חושד געווען אז ער האט געוואלט מתיר זיין קוף אז זיין די סירכות, ווייל עס איז איהם קיינמאל נישט געקומען אויפן געדאנק אפלו מיקל אז זיין אין דעם, און מען זאל ערקע וויסען אז מען טאר נישט אויף קיין שום אופן מיקל זיין אין דעם.

ט) אויך דער הייליגער למה נדק שרייבט (יו"ד סי' ק"ד), אז מען טאר נישט מיקל זיין אין דעם.

י) דער הייליגער יבמה משה זאק"ל, שרייבט אין זיין ספר (השיב משה יו"ד סי' כ"ח), אז דער גאנצער היתר איז אן אויסגעטראכטער און א טעות.

יא) דער הייליגער לאמזער רב זאק"ל שרייבט (שו"ת דברי חיים סי' יו"ד סי' כ"ג, וסוף סימן כ"ה), וועגען דעם ענין, עס איז א אויסטערנישט יואונדער ווי אזוי קענען די שפטערדיגע דורות מיקל זיין אין דעם ענין און קרייגן אויף די פריערדיגע גאונים ולדיקים, און אפילו אליהו הנביא זאל קומען און מתיר זיין טאר מען איהם אויך נישט הארבען, און אזא זאך וואס בכל תפלות ישראל האט מען זיך געפירט אז אסערען, צמילא פירט אויס דער דברי חיים, אז נישט כדאי אפילו אז רעדען פון דעם היתר.

יב) דער גאון בעל ישועות יעקב שרייבט (יו"ד סי' ל"ט), אז ער האט זיך מפלפל געווען אין די הלכה מיט דעם גאון, וואס האט דאס געוואלט מתיר זיין, און גע'ענה'ט אז מען קען דאס נישט מתיר זיין, פירט אויס דער ישועות יעקב אז מען זאל בשום אופן נישט מיקל זיין אין דעם.

יג) דער ראש יוסף שרייבט (חידושים סי' ר"מ), (אויף זיין ארט איז געווען זייער נפרץ קליפת סירכות), עאמער וואלט ער געטראפטן א שוהט וואס איז נישט קולף סירכות וואלט זיך געטאהן פאר איהם אלעס וואס מעגליך איהם גרויס אז מאכען מיט אלעס וואס איז מעגליך, און דער אויבערשטער זאל העלפען פאר זיין פאלק אידען אז די שוהטים זאלען זיך אויסלערנען נישט קולף אז זיין.

יד) אויך דער גר"א (ביאור הגר"א לע, כו) איז שטארק מחמיר בכלל ציי די הלכה פון אראפנעמען סירכות.

— ג —

אודות די צווייטע פראגע וואס הייסט גלאט אין וואס נישט וועל זיך אויך שרייבן צקילור נמרץ מחמת קולר הפנאי וערדות שונות בדברים העומדים ברומו של עולם.

א) אין פרי מגדים (ש"ד יו"ד סי' ל"ט סי' ל"ז) און אין לבושי שרד (סי' קמ"ט) שטייט פאלגענד: ווער עס איז א בעל תורה ומעשים טובים זאל געווארענט זיין נישט אז עסטן פין קיין שום צבמה וואס האט געהאט א סירכה, נאר ווען עס איז געווען כסדרן למטה מחליין, און דאס

אויך נאר לכבוד שבת אדער יו"ט, ווייל לויטן רמ"א דארף יעדער כסדרן צדיקה, און מיר זענען נישט צפן, ווי עס ווערט געברענגט אין ד"מ און רמ"א ע"כ.

3) דער נאר היינט (ס"ו ל"ט ס"ק ל') צרענגט אויפן של"ה הק' (דף ע"ד) ווי ער ברייבט פאר זיינע קינדער פאלגענד: איר מיינט קינדער ענק צאפעל אויך אייבך זאלט נישט עסטן קיין פלייש וואס מען האט הכסוד געווען מיט מויעך אויף א פלאץ ווי די סירכה איז מעריף על פי דין אין אייבך זאלט נישט קויפטן פלייש פון א טבע ווי לאנג מען טוט דאס נישט גיט חוקר ודורש זיין און אלט איינוואוינער פון ארץ ישראל אזוי אויך אלט אדערט פלעצער וואס זענען צאוואויגט מיט יידן או טערטן עטרוקטען קעניגרייך זענען מעריף ע"כ.

4) אין ספר שו"ת דעת הכזה (ס"ו כ"צ) בעייט פא גענד: אויך האט געהערט אין גאמען פון א לדיק מפורסם ז"ל דאס ער האט צאפוילטן די שוחטים, אז אויב מען וועט ערטעטן אויף איין לונג מער ווי דריי סירכות אפילו זייער קליינע, אין עס גייט אראפ גרויג, איז דאס שוין נישט גאלט כשר ע"כ.

5) דער כרתי ופלתו (ס"ו ל"ט ס"ק י"ג) ברייבט פאלגענד: דער גר"ט פארברייטער אין וויכעטרייגער פון טעאט פראג, האט נישט געגעסטן פון א שחיטה וואס האט געהאט א חשב סירכה, און אזוי זאל אויך נאכטוהען יעדער ירא שמוס, ווייל דאס איז א לעבענס פראגט. פירט ער אויס דארטען, וואויל איז ענק איינוואוינער פון האמבורג וואס אלט אייערט פליישטן זענען פון צהמות וואס מען האט נישט ממעך געווען די סירכות, זאל ענק טאקע ווייער זיין זיס אין אנגעטעס.

6) צום אויספיר וועלען מיר ליטירען די היינטיגע רייד פון הגאון הלדיק ר"א פנטקעלס ז"ל א חנמיד מוצהק פון גודע ציהודה, ווי ער פארפירט וועלעטן אין גאמען פון זיין גרויסען רבי'ן דער גודע ציהודה ז"ל, ייגעטן די גרויסע פירלות און מכשולות וואס טיט זיך אפ ציי די סירכות, ברייבט ער פאלגענד: דער רמ"א ז"ל האט געזאגט מערסטע פלעצער אין שו"ע איז דער מחבר (צ"י) מקיל, און דער רמ"א מהמיר, א אויסנאם איז די הלכה פון ממעך זיין סירכות ווי מיר געפינען פארקערט דער מחבר איז מחמיר, און דער רמ"א איז מקיל הלאה וואלעטן די חכמי ישראל אנגענימען פארקערט אוי פסק'ן ווי דער מחבר טראלדעס וואס רוב פלעצער וועט אייסקומען מער קולות, ווייל די שטרייכלונגען וואס זענען ארויסגעקומען פון

דעם קינא פון רמ"א (ס"ו ל"ט) דאס מען זעט ממעך און ממשמש זיין סירכות זענען זעהר פיל און וועגען איבער אלע קולות פון מחבר, (תשובה מאהבה ח"ג על ש"ע יור"ד ס"ו ל"ט צעט רנ"ג רבן ומאורן של ישראל).

7) דא האט איר א דורכדרינגליך צליק פון א שר וגדול בישראל וואס צאדייערט מיט לער די מכשולות וואס זענען ענטשטאנען ציי צדיקות הריאה. שוין אין זיינע לייטען, און לויט ווי עס זעהט אויס איז דאמאלטס אויך נישט גייבט געווען פאר די גדולי ישראל או ליימען די פירלות, הגם עס איז נאך געווען דאמאלטס שנים כתיקונם, און דאס איז צלוח איין קליינע רינגענט פון דעם לאנגען קייט פון פארשידענע כשרות פראבלעמען וואס מען שטויבט זיך אהן טאג טעגליך, ציי שחיטות, צדיקות, מלוכה כו', וואס זאנען מיר שוין היינט זאגען. (וע"י לקמן שאלה די אית י, יא, יב).

8) דאס אלעס איז להלכה ולא למעשה ווייל אויך קען מיר צשום אופן נישט זיפאסטן או דעם געדאנק אז אפילו איין יוד זאל זיך סומך זיין דאס מונדטעט אין עניני כשרות העומדים צרומן של עולם, אויף מיין מיינונג, און דער גאלער תשיבה איז נאר מפני הכבוד.

החותם בכל חותמי צרכות
הק' שלום יודא גראם

— לה —

מחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, י"ז אדיר תשד"ם
ברוקלין

הרה"ג הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
כו' מנייה שלום יודא ש"י

שלום וברכה

מאשר הנני קבלת החוי (מדריך לכשרות ולחיזוק הדת) ות"ח.

ודבר בעתו -

בחדש אדר ראשון - חדש העיבור המשלים שנה זו,

ובסמיכות לפורים קטן, ומפורסם מאמר דא"ח דפ"ק

שנת פרזת, והמעשה הוא העיקר.

הפ"נ שבמכ"י יקראו בעת רצון על הציון הק"י.

בכבוד ובברכה
(Handwritten signature)

— לו —

מרדכי שוואב

מאנסי, נ. י.

החיים והשלו' מן השמים.

ישפע ברכה והצלחה בעבודת הקודש לכבוד כבוד הדרת
גאוונו שליט"א...

אחדשה"ת הוד כבוד הדר"ג שליט"א בכל רגשי כבוד
והערצה... תודה רבה עבור הספר הנפלא מנחת יהודה חלק
ששי...

ורצוף פה המחאה \$ 6.- מחיר הספר הנפלא...

ואסיים בדרישת שלו' חמה ולבבית ובברכה והצלחה מרובה
בעבודת הקודש בכל רגשי כבוד והערצה.

מרדכי שוואב

מאנסי, נ. י.

— לז —

ישיבה ומתיבתא עצי היים פיגעט

היות הרבני האברך המופלג בתורה ויראה מו"ה שלו' יודא גראַפ
שו"ב נ"י, טרח ללקוט דברים יקרים מספרי מוכר ורבותינו
הקדושים תלמידי בעש"ט הקדוש זי"ע בעניני זהירות מסאכלי אסורות,
וכינה שם הספר נפש ישע'י לעשות זכרון לנשמת אביו הרה"ח וכו'
מוה"ר ישע'י זאב זצ"ל, וכאשר ראיתי נעלה הכל בסדר נכון ולקט
אמרים טובים ונחוצים, וכאשר הסכימו על ידו הרבנים הגאונים
שליט"א, הנני בזה לבקש את אחב"י ליקח הספר ולקבלו כספ"י, וכל
המסייעים לדבר מצוה יתברכו ממעון הברכות בברכת כל טוב לנצח.

כו"ה כ"ו מנ"א תשל"א לפ"ק. ברוקלין, יצ"ו.

הק' משה טייטלבוים

— לח —

משה פיינשטיין

ר"מ תפארת ירושלים
בנוא יארק

הנה האברך המופלג כתורה וי"ש כש"ת סתר"ר שלום יהודא גראס שליט"א נשא לבו אותו לחבר ספר בעניני מאכלות אסורות, בחיוב השמירה אשר הוא ענין גדול מאד במדינה זו אשר צריכים שמירה בעולה ונטיבותא יתירתא, ולקט דברי מוסר והתעוררות מספרי נאונים קדושים אדירי ארץ, ואמינא לפעלא טבא הדין יישר כחו והילן, שהוא זכות גדול שזוהרו יותר ויותר שלא להטמא ולא להתגעל במאכלות האסורות המטמאין את הנפש כזה וכבא, ומצוה לכל אהד לסייעו בזה.

וע"ז באתי עה"ח בד' אייר תשכ"ט בנוא יארק.

נאום: משה פיינשטיין

— לט —

משה פיינשטיין

ר"מ תפארת ירושלים
בנוא יארק

בע"ה

הנה ראיתי כמה מהספרים שנתחברו ע"י ידידי הרב הגאון מהר"ר שלום יהודא גראס שליט"א הרב דק"ק האלמן מברוקלין, ביניהם הספרים אכילת מצות בישראל ו' חלקים, אפיית המצות השלם ג"ח, שו"ת זבחו זבחי צדק, אהלי ישראל, דבר משה, מוזות שלום, מנחת יהודה, קדושת ישראל, נפש ישעי' ועוד, וכולם נכתבו באופן עצורה ראוייה לבני תורה לעיין בהם, שהגאון המחבר שליט"א אסף וביאר בחריפות ובקיאות נפלאה, ההלכות והשקפות ששייכים לכמה ענינים שהעולם, ר"ל, נכשלים בהם, ואף שלא שייך לי מחמת טרדת הזמן, אלא לעיין קצת בספרים, וממילא לא שייך לכתוב הסכמה לגבי החלטת הדינים, מ"מ כבר אתחזק גברא, שיש לסמוך על הגאון המחבר שליט"א, שחיבר ספריו לכבוד השם ותורתו, וממילא אני מקוה, שכל שומרי התורה יעזרו להגאון המחבר שליט"א, שבאמת מצוה גדולה לחזקו ולתומכו בכל האפשרות.

וע"ז באתי על החתום לכבוד התורה ולומדיה,

ביום י"ח לחדש סיון תש"מ

נאום משה פיינשטיין

— מ —

משה שטערן

אב"ד דעברעצין ונייהייזל יצ"ו
בעהמ"ח שו"ת באר משה ה"ח
כלאמור"ר הרא"ש, בעמ"ח ספרי גפי אש
ומליצי אש וש"ס
ברוקלין יע"א

בעזה"ח

אל מע"כ ידידנו הרב המופלא ומופלג בהפלגת חכמים ונבונים זי"ר יפר"ח לוחם מלחמת ה' בגבורה כש"ת מו"ה שלו' יהודה גראס שליט"א. אחרי תת שלו'.

בשמחה שמעתי שמע"כ הד"ת נ"י עוסק במלאכת הקודש להוציא לאור עולם קונטרסים גדולים וקטנים בענינים העומדים על הפרק אצלנו וראשם מגיע השמיכה. ובחר ללקט ציצים ופרחים מספרי רבותינו גדולי הראשונים עד אחרון שבאהרונים במצות שבנ"א דשים בעקביהם שזנחתי בימים אחרונים באין מובן איך ולמה, כגון מצות מזוזה שהכל קונים מסוחרים שבעוה"ר רובם, אם בעוה"ת אין כולם, קונים מהבא בידיהם ומוכרים לאחינו בתור כשר עצהיו"ט, ורחמנא שזיב לן כמעט כל המזוזות פסולין, וכן ציצית כמעט אין אדם חוקר ודורש אחריהן מי עשאן ואיך עשו אותן ומבטן מי יצאו והמכשלה גדולה. וגם לרבות במאכלי אסורין שנמסרו כשרותן לידי בעלי כיסין ובכל זווית יפנה ואין דורש ומבקש וכצאן לטבח יובל הכל נכנסין ומי יודע מה הן אוכלים, וכבר נשאלתי על מקומות אלו שאחר חקירה ודרישה נדע שהאכילו בכלים אסורים אם מי שנכשל שם צריך לעשות תשובה ככל אוכל איסורין בשוגג או דינם כאונס כיון שסמכו על ההשגחה, וביררתי בתשובה באריכות דינים ככל הנכשל בפשיעות כי חלילה לסמוך על השגחתם. ויפה עושה הד"ת נ"י לצעוק על דבר זה ולעורר לב אחינו בניי שזרזו עצמן להדר בעניני' אלו בזהירות יתירה ואל יסמכו עצמם על הדעה בעלמא. וגם בעניני שחיטה ובדיקות לקט מתשו' גדולי המורים דברים מועילים טובים ונכונים אמת לאמיתם.

ומה ששאל ממני בענין אכילת אגוז (וואלנאט בלשון המדינה) בימי הקיץ, האמה אגיד כי לפלא בעיני שגם חרדים לרבר ה' אוכלים אגוז בימי הקיץ וידענא מבית אבי מורי הגאון"צ הי"ד זצ"ל שמעולם לא אכלנו אגוז משבועות עד הוש"ר מאגוזים הישנים מחשש מילבן וכן נהגו אחריו כל שידאח שמים נוגע ללבם ופלא בעיני שכאן במדינת ארצה"ב שחשש המילבן הוא ק"ו בן ק"ו מיוראפ, גם יראים ושלמים אוכלים אגוז. ואלו שנהגו היו לאכול אגוז בין שבועות להוש"ר היו מעבירין אותם באש כדי לשרוף המילבן אם היו באגוזים, דע דאכילת אגוזים שונים כמו אגוז סתם (וואלנאט בלשון המדינה) או

„קעשענאטס“ או „היזלנאטס“, „פינאטס“ וכיוצא ב מטוגנים בשמן (געפרעגלט) שאוכלים במדינתנו מאוד צריכים להיות נזהר שיהיו מטוגנים בשמן כשר כי יש חשש גדול בלא"ה והעיד לפני עד נאמן שבעיניו ראה איך שהיו במקום אחד מטוגנים אגוזים בשומן (בחלב) שהוא בזול הרבה יותר משמן.

ומה שסומכין על השגחת א. יו. רחמנא שזיב לן מהאי דעתא דהלא אין בעלי הא. יו. נוהגים בדרך רבותינו ואבותינו הק' זכ"ע ואיך נסמוך עליהם, שומו שמים איך ירדנו מאה ואלף מדרגות לאחורנית?
ועוד צריכים להיות נזהר לסנן הטעע היטב היטב אם מבשלים טעע מהעלטה פוד טעע שאינם בכיסים, מהאי טעמא דנמצאים בהם מילבין אם מונחים חדשים חדשים בחנויות, וכן קמח אורז (רייז) וכיוצא ב.
עכ"פ ההתעוררות בענין הכשרות הכרח מאוד וכמעט מוכרח „כאור לנשימה“ ושפרו כפול מן שמאי, כי כל ענין כשרות והשגחת מאכלים הבאים לתוך מטבח כל איש ואיש הוא מכאיב לב, ה' יעזרנו למען שמו לעשות ולחקן מה דאפשר לחקן ואם לא אפשר אצל ההמון עם כי כבר דשו בדבר וכהיתר דמיה להו עכ"פ נתקן גודא אצלינו יוצאי יוראפ אחר המלחמה אחר הגירוש הנורא בצער גדול ועגמת נפש מכל מה שאנו רואים סביבותינו, אחתום בצפי לחסדי ורחמי ה', בכלל ובפרט

ימי הסליחות שנת תשל"ה לפ"ק פה ברוקלין יצ"ו

משה שטערן

— מא —

משה שטערן

אב"ד דעברעצין ונייהיזל יצ"ו

בעהמ"ח שו"ת באר משה ה"ח

בלאאמור"ר הרא"ש, בעמ"ח ספר גפי אש ומליצי אש וש"ס

ברוקלין יע"א

בעזה"י"ת

אל מע"כ ידידינו הרב המופלא ומופלג בהפלגת חכמים ונבונים זי"ר יפר"ת לוחם מלחמת ה' בגבורה כש"ת מו"ה שליט"א,

אחרי תת שלו'.

מה נכבד היום בהגלות נגלות לאור השמש ספר נכבד ויקר הנקראת „קדושת ישראל“.

קונכ"ס מוקדש לרומם קרן הצניעות וקדושת בנות ישראל והסברה מיוחדת על כל עניני איסור יחוד איך להשמר ממנו ואיך להיזהר בו שרבים וגם שלבים בדורנו נכשלים בו הכל ה' עליו השכיל בליקוטי בתר ליקוטי מספרי הפוסקים וספה"ק.

חיב"ד מקורי יחיד במינו בשפה המדוברת, החיבור ההיא היא אוצר כל כלי חמד יהיה כשלחן ערוך מיוחד בכל פרטי איסור יחוד, מה שלא הי' עדיין לעילמים לחבר חיבור נכבד במקצוע הזה, הכולל בתוכו כל הדינים השייכים לעניני קדושה אחד מהם לא נעדר, הן צניעות המלבושים לאנשים ונשים, כל דיני יחוד, וגם הסברה נפלאה בגודל המכשלה בענין הליכה לרופאים, והדרכה מיוחדת בהנהגת הנשים הצנועות והכשרות, כאשר כבר הרעשתי ארץ ומלואה כבר מכמה שנים מגודל הפריצות ברופאים קלים והמכשולות הגדולות היוצאות מהם, ומה גם המאורעות האיומות המתהוים ע"י שיבטי הרופא בלי שמירה מיוחדת, שהחריבו לעשרות משפחות בזמן האחרון ע"ו ערו עד היסוד.

והי' הן הראוי לצאת בקרית חוצות בקול רעש גדול עד שתזדעזע עולם ומלאה סכל מי שיראת ה' נוגע ללבו ורוצה להנהיג בית כשר ותורתי בדרך המסורתי ירחיק כמטחוי קשת ויותר מאהלי הרופאים הרשעים המופקרים האלו כי כל באי שער ביתן לא ישוכן ח"ו למדות בנות ישראל הכשרות. וגם המצא תמצא בחיבור הלזה בירוד וליבון בענין הליכה לרופאים הנקראים פסיכיאטריין ופסיכאלאגען וקיראפרקטיקאים המגבילים הרבה פעמים במכשולות שונות במחשבה דיבור ומעשה.

וגם הפליא לעשות קו' נפלא לאיזה רופאים ללכת ואיך להיפטר מכל חשש יחוד.

וגם טרח ועמל טהור גברא לאסוף דוגמאות רבות של חששות יחוד רציניים י"ס יום להאב, להאם, להאח, לאחות ולשאר חברי המשפחה.

ובפרט המכשול הגדול מיוחד במלאכת האפיסעס אשר אחוז עצומה נכשלים באיסור זה דבר יום יום ביודעים ובלא יודעים.

וגם עניני יחוד המתרחשים בטעקסי, במעלית, משולחים, רוכלים, מובילי סחורה בבית, אוצר דינים והנהגות הנוגעים לחתן וכלה והמחותנים מהצעת השידוך ועד החתונה. (והארכתי בזה בחיבורי הרבה בשו"ת באר משה ח"ד) ומה ששאל ממנו אודות מזוות אם שפיר דמי לקנות מזוזה מיד סוחר או חנות ילקבעה בבית מבלי בדיקת סופר מומחה ויר"ש מאוד, בימינו אלה שנמסרו בצווה"ר כשרותן של דברים העומדים ברומם של עולם לבעלי כיסין ובעלי פטמין ורוב רובם של כלל ישראל כצאן לטבח יוכל ומלאו בתי 90 אחוזים בישראל מזוות הפסולים הנכתבים מנשים וסופרים קלים ומי מהם

גם בעצם יום השבת, וכמות גדול מהם מעשה דפוס בעלמא, הצד השווה שבהן שפסולים מן התורה לכל הדעות, ואלו הצאן מה חטאו כי יאריכו ימיהם מבלי קיום מצות מזוזה ותפילין. (ובספרי שו"ת באר משה ח"ו הארכתי בזה) וכל מין דין ראוי לכל בר ישראל לרחוש לו חיבור הנפלא הלזה למען ידע לפלס מעגל דרכיו במסילה הישרה העולה בית אל ויהי לבו נכון ובטוח להעמיד דורות ישרים בקדושה ובטהרה ולהמשיך שושלתא קדישא לדורות הבאים עד ביאת ינון במהרה ב"א.

מוש"ק פ' פקודי שנת תשל"ח לפ"ק. פה ברוקלין יצ"ו.

משה שטערן

אב"ד דעברעצין יצ"ו

— מב —

משה שטערן

אב"ד דעברעצין ונייהייזל יצ"ו

בעהמ"ח שו"ת באר משה ה"ח

בלאאמו"ר הרא"ש, בעמ"ח ספרי

גפי אש ומליצי אש וש"ס

ברוקלין יע"א

בעזה"י

אל מע"כ ידידינו הרב המופלא ומופלג בהפלגת חכמים ונבונים זי"ר יפרח לוחם מלחמת ה' בגבורה כש"ת מו"ה שלו יהודה גראס שליט"א אב"ד האלמין.

בשמחה שמעתי שמע"כ הד"ת נ"י עוסק במלאכת הקודש ומתכוון להוציא לאור עולם קונטרסים גדולים וקטנים בענינים העומדים על הפרק אצלינו וראשם מגיע השמימה. החיבור הראשון אשר שמו יקבנו, אפיית המצות השלם" בו מלוקטים דינים ציצים ופרחים מספרי רבותינו גדולי הראשונים עד אחרון שבאחרונים. הנוגעים לדיני קצירה, ברירה, טחינה, רקידה, שאיבה, לישה, ואפיה, הפרשת חלה.

אוסף ענקי במקצוע הלזו עדיין לא ראה אור הדפוס עד היום הזה.

בו נקבצו אלפי הלכות המפיצים אור נוגה לכל הבא לגשת אל הקודש פנימה. לחשוב מחשבות, לעסוק בכל מלאכת אפיית המצות.

וגם שזפתה עיני מראה הגדולה הוא קו"י. מצות מצה בשלמותה" המכיל בתוכו דברים יקרים מפז ומפנינים מספרי הפוסקים וספרן של צדיקים הבעשטה"ק ותלמידיו ז"ע, כללים יסודיים ועיקריים הנוגעים לאפיית ואכילת המצות בפסח.

וטובה גדולה עשה בעמיו הכי יקר, מנהגי צדיקי ישראל" שבו נאספו מנהגי צדיקי יסודי עולם, וקרבים המחבר אחד אל אחד, והיו כאחדים בידי כל אדם הרוצה להתחקות על מנהגי צדיקי הדורית ונפשו צמאה להתדבק בדרכיהם הק".

ועוד בר רביעייה, ספורים נפלאים מצדיקי ישראל" מלאכי עליון וזמאיר לבות בני אדם כרשפי אש שלהבת יה. להשתוקק ולהתגעגע להתדבק באדון כל יצורים.

וגם ספר, אכילת מצות בישראל" המיוסד להזהיר דרך הישרה לקיים מצות ד' כדינה וכהלכתה בכל פרטיה ודקדוקיה וכוונתה.

ומי זוטרי לן עדותו הנורא של מאור הגולה הרוקח זצ"ל שכל דבריו דברי קבלה וכי בהי מצה שכל האוכל מצה זו ימי הפסח נעשה שותף להקב"ה במעשי בראשית, ועיין מה שהוסיף ע"ז בילקוט מעם לועז בשם מדרשי חז"ל דחשוב ג"כ כאלו קיים כל התרי"ג מצות.

פוק חזי עד היכן הדברים מגיעים, וכל מין דין ראוי לכל בר דעת להתחזק ולהתאמץ וללבוש עוז לקיים מצות מצה כראוי וכיאות עפ"י הפוסקים הראשונים ואחרונים.

ומצורף לחיבור הנ"ל תוקף סגולת מצות אכילת מצה והשפעותיה המרובים ברוחניות ובגשמיות בעלמא הדין ובעלמא דאתי לכל המקיים מצות מצה כמצוותה וכמסירתה וכנתינתה מסיני.

ומובלעים בתוך החיבור הרבה מאוד מדברים השייכים למצות אכילת מצה כל שבעה ודיני מצת שרוייה להמחמירים ולהמקילים, וראוים הדברים להעלותן על שלחן מלכים מאן מלכי רבנן ותלמידיהם וכל הוגי דת ישרה מצוותיה והוראותיה, ולמותר להאריך בגודל נחיצות החיבור הנפלא הזה לכל בר ישראל אחרי השמעת דברים הנוגעים כלפידים מזקוקין דנורא דנפקו מפוס ממלל רברבן קמוח"ז שר ורבן ומאורן של ישראל הגה"ק מרן רשכבה"ג החת"ס שכי בהשמטות לחו"מ סי' קצ"ו וזל"ק.

מוע של אכילת מצה משומרת בליל פסח היא יחידה נשאת לנו מיכל מצות אכילה שבכל התורה אין לנו לא פסח ולא קדשים, לא תרומה ולא מעשר שני, רק מצה אחת משנה לשנה, אם גם היא לא הועילה בידינו בשלימות ולא עוד אלא כי תחת יופי שיהי האכילה של כל ז' ספק איסור כרת ולא עוד אלא שיכשיל בזה רבים ח"ו, וגם נוציא ע"ז אלפים הייטב בעיני ה' חלילה וחלילה. עכ"ל.

ואין אחר דבריו כלום כי כבר הורה רבינו משה ומשה אמת ותורתו אמת.

משה שטערן

אבי"ד דעברעצין יצ"ו

מוצש"ק פ' פקודי שנת תשל"ח לפ"ק
פה ברוקלין יצ"ו

— מג —

הרב סיני הלברשטאם

רב דקהל דברי חיים

בלאאמור"הרה"צ מהו"ר ישראל שליט"א

האדמו"ר ואבד"ק זמיגראד יצ"ו

במח"ס סיני בקודש על הל' פסח, עוקר הרים עה"ת

סדור תפלה סיני בקודש, סיני בקודש על חג הסוכות; ועוד.

יום ג' לסדר „ע"פ התורה אשר יורוך", תשל"ח

בעזהש"ת

שלום למר ולתורתו,

החיים והשלום יחדיו יהיו תמים, וישאו הרים שלום לנופך ספיר ויהלום, חו"ב בחדרי תורה, משנתו סדורה, קולע אל השערה וכו' ותיק וחסיד כש"ת הרה"ג מהו"ר שלום יהודא גראס שליט"א הרב דק"ק האלמין יצ"ו.

אחדשה"ט כמשפט ליראי ד' ולחושבי שמו אודיע לו שמדברותיו הנובעים מלבת אש התורה ועבודה ויראה לחי עולמים הגיענו וראיתי בהם שכל מגמותיו רק לקנא קנאת ד' צבאות שלא יכשלו בני ישראל ח"ו במאכלות אסורות ויטמאו לבם, כאשר דבר בקדשו זקני רבינו הקדוש ציס"ע רשכבה"ג וכו' דברי חיים זי"ע (בס' ז') שכל מה שהדור ברע הוא במדינות צ"י השו"ב הקלים ונתפטמו בטריפות וגברו עליהם דעות זרות עד שפרקו ונאבדו מתוך קהל הקודש יעו"ש.

הן כל יקר דאתה עינו דברי פי חכמים הן מעולפת סדירים ונאספו שמה כל ההדרים בקונטרסו, זבח פסח". והיטב אשר דבר זה כהרד"ג בתשובתו אשר ממש לא הניח מקום להתגדר בהלכה זו הנוגע לכלל כל מדינתנו כמאמר חז"ל (פסחים קי"ד) לא תיכול אווזין ותרגולין ויהא לכך רודף עליך.

וזאת ליהודא — אם אמנם אין דרכי לצאת בכותכת הגסה בעניני הכלל כי זו לי להפקיע א"ע, ות"ל לא אלמן ישראל וגדולי הרור שי' העומדים על הפקודים המה יגדירו גדר ויעמדו בפרץ ומה מני יהו"ה, אולם למען כבוד התורה ולומדיה ה"ה יד"ג הרה"ג מוה"ר שלום יהודא שליט"א בעמח"ס הספרים החשובים נפש ישע"י ואפיית המצות ועוד, באתי לו בכתובים למלא דצונתו. הגם כי אין דרכי להורות הלכה דבר חמור כזה אשר כת"ה ביארו עפ"י הטעמים המבואר בקונטרסו כתורה וכהלכה; בכירור הדבר כשמלה כדת של תורה, ולפלפל בש"ס ופוסקים אין אני מופנה אפילו מצ"א כי הדברים מבוארים לכל מי שטבל בקצה המטה בפוסקים ש,בשר נחירה לא אשה"י כלל", (חולין י"ז וע"י תנחומא אחרי י"א, ת"ב י"ז). ואל יאמר אדם אלך לביתי ואוכל ואשתה ושלום עלי נפשי (תענית י"א) כי ב,אוכלי בשר" אמרו (שבת קכ"ט), „נפשא חלף נפשא". ורק „אוכל שאתה יכול להאכילו לאהר"ם קרוי אוכל" (בכורות ט). ולכן, עצתי, אכול מן דיהודאי" (ירושלמי בכורים ג' ג').

וכבר כתב מרן דו"ז הג' הקדוש מאוה"ג בעל דברי יחזקאל משינאווא וצוקללה"ה זי"ע: כ"ז שלא יתבטלו המהרסים לא יתבטלו הגודרים. ועיין חת"ס (חיו"ד סי' י"ג) שצריך השגחה גדולה על השוכנים וכמ"ש ה"ר יונה (הובא בב"י סי' ח"י) וזקני רש"ל (ביש"ש פ"ק דחולין כ"ו) דכבוד שמים מי ימחול והבי"ד מחויבים לחטט אחד כל מעשי השו"ב בין במקום שחיטת בהמות בין במקום שחיטת עופות באופן שבכל עת יהיו בגדיו לבנים ועל מנהיגי העיר שארית ישראל הק' מוטל לגדול ולעמוד בפרץ נגד הפורץ ויאמצו כשלון התורה ויחזקו בדקה עכ"ל.

וכדברי דו"ז הגה"ק וכו' רבי שלום אליעזר וצוקללה"ה הי"ד מראצפערטא (במכתב שנתפרסם בשנת עת"ר): „בדבר שנוגע לתוה"ק לא תגורו כתיב. להציל נפשות ישראל מאכילת נכילות וטרדיפות הלא החובה על נפשינו לעמוד הדת על תילה במס"נ כי אז לא יהרס הדעת ח"ו אשרי לו ואשרי לנפשו שזכה לכך וכו'" עכ"ל.

אל הפסוק (דברים ט"ז כ') צדק צדק תרדוף, תרגום אונקלוס: „קושטא קושטא הוי רדיף". ופירש הרבי נח מלכווכין (בספר תורת אבות עמ' קס"ד) — הוה רודף ומחפש את האמת באמת, לא לפנים, ולא באמצעים מזויפים...

ואפתח פתחא לנפשאי במה ששנו חכמים בלשון המשנה במקום שאמדו לקצר אינו דשאי להאריך ולדעתי העני' הקיצור היותר מופלג יפה בזה מן

האריכות כי אריכות הפלפול והבאת ראיות שונות מעורר ומחזיק הדעת הטועה שיש מקום לפלפל בזה ויאמרו אותן האנשים אשר מקלם יגיד להם שלא לטמוע לדברים הכתובים, הלא יבואו רבנים אחרים יותר גדולים מאלה ויפילו פלפולם ארצה, ויביאו ראיות אחרות כנגדם לאפשי פרצה, אשר ע"כ דעתי העניי' אין לו רק להביע אומר בקיצור נמרץ מה שהוא פשוט יותר מביעותא בכוחתא, ואותם אשר לא עיינו ברכב א"א להם לידע כל שורש דבר, ובפרט אחרי שהציע הדר"ג גם טעמיו ונימוקיו, וכל עין רואה צדקו, ואחרי ששמו עיניהם בדברים ועיינו במקורותיו וגם בהמכתבים הממשלתיים, יבואו רבותינו זקני העיר ויפרשו השמלה, ויורו לנו להלכה למעשה את הדרך אשר נלך בו.

וידועים דברי רבי יהודה החסיד בספר החסידים (סימן רסא): אהוב לך את המצוה הדומה למת'מצוה, שאין לה עוסקים... כגון שתראה שבני עירך לימדים מועד וסדר נשים – תלמוד סדר קדשים... ותקבל שכר גדול כנגד כולם, כי הם דוגמה מת'מצוה. אהוב אותן מסכתות ואותן הלכות שבני אדם אין רגילים בהם. עכ"ל.

על כן שמחתי שנתן אל לבו להוציא לאור ספרו זה, אשר ביסודו הונחו ספר אנציקלופדי' רב הכמות והאיכות, ועליהם הוסיף הערות וביאורים, השלמות והקבלות מתוך ספרותנו הרחבה והענפה, למען הביא לפני המעיינים את השיטות השונות, כדי שיתכרו ויתלבנו הרבנים.

ולכן ברור לי שכאשר יתפרסם הענין לפני הרבנים המובהקים שבגלילותינו ע"י כתה"ר, בטוח אני ששימו עיניהם עליו ויאמרו זה האיש אשר המלך חפץ ביקרו – מאן מלכי רבנן. ועל כן הנני ג"כ מסכים שיוציא ספר זה לאורה, ויה"ר שיהי' לתועלת המקוה, ונזכה שדבריו היוצאים מן הלב יכנסו ללב להעיר אוזן השומעת על דברים העומדים כרומו של עולם בחולין הנאכלים כטהרת הקודש כפרישה ממאכלות האסורות. שמע ה' קול יהודה ואל עמו תביאנו!

ודע שמובא בספר שיח שרפי קודש (ח"א עמ' פ"ה): „כשיח עם חסידים אמר האדמו"ר בעל „חירושי הרי"ם" מגור: – שמעתי, ישנם צעירים שאינם מקפידין על אכילת בשר כשר חלק דוקא, בלי כל סירכא... הם אומרים, אין אנחנו במדריגה כזו, לראוג לחומרות יתירות... אינני מבין, איך יתכן לומר כך במקום שיש ספיקא דאורייתא, ואיזה יהורי אינו כמדריגה לפרוש מחשש איסור ראורייתא...”

ויקיים בו בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון.

וכבר כתב האור החיים הקדוש על הפסוק (ויקרא י"א מ"ד) ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השדך הרומש על הארץ: באמצעות שמירת מצוה זו, לא ישלטו עכו"ם בעם בני ישראל, כי עכו"ם נקראין שרצים ושקצים הרומשים על הארץ. כיון שנוזהרים ישראל ממאכלות אסורות – אין כל אומה ולשון שולטת בהם ונוצחין אויביהם.

יה"ר שבזכות האמונה שנגאלו אבותינו בה ממצרים יעזור השי"ת גם עתה לכל בני ישראל בכל מקום שהם ובכל מקומות מושבותיהם ויפר עצה גויים ויניא מחשבות עמים עזו עצה ותופר דברו ולא יקום כי עמנו א"ל, כי בטוחים אנו בא"ל ארך אפים ורחום ותנון.

הכותב בלב נשבר ונדכה ומצפה ומיחל ומקוה כי מי שאמר לעולמו די יאמר לצרותנו ברוחניות וגשמיות רי, ונזכה בקרוב במאוד במהרה לראות במלכות שמים ולגאולת עולם ויאמרו בגוים ה' מלך והי' ה' למלך על כל הארץ.

המצפה לרחמי שמים וחסרו כי לא יטוש ה' עמו אכי"ר.

הק' סיני הלברשטאם

בלאאמו"ר הרה"צ מרן רבי ישראל שליט"א
האדמו"ר מזמיגראד יצ"ו

— מד —

הרב סיני הלברשטאם

רב דקהל דברי חיים

בלאאמו"ר הרה"צ מוה"ר ישראל שליט"א

האדמו"ר, ואבד"ק זמיגראד

במח"ס סיני בקדש על הגדה של פסח, סדר תפלה סיני בקדש;
עוקר ערים עה"ת; סיני בקדש על חג הסוכות; ועוד.

כ"ו תמוז תשל"ז

יומא דהילולא דכ"ק זקיני הרהגה"צ
רשכבה"ג סוע"ה וכו' מוה"ר סיני
זצללה"ה האדמו"ר ואבד"ק זמיגראד יצ"ו

שלמא רבא מן שמיא יסגי להאי גברא רבא ויקירא יד"נ
הרה"ג נודע לשם ולתהלה בשערים המצויינים בהלכה בהרבצת תורה, טהרה וקדושה לעדרים, דולה ומשקה מתורת רבותינו הקדושים, אשרי שלו ככה, כעמוד הברזל בל ימוט נגד רוח סערה של החדשות בכל דברים הנוגעים לקדושת ישראל שהן יסוד היסודות עיקר העיקרים לקיומו של עמנו עם קדוש, ה"ה כש"ת

מוהר"ש שלום יהודא גראס שליט"א המפורסם בעולם לתפארת עם סגולה, אדרבה ואבקשה טוב לך ושלום בארמנותיך. יהי שלום בחלך שלוה בארמנותיך!

אחדשה"ט ושת"ה אגיד לו ששמחתי בהודעתך כי בעזרתך ית"ש הנו עומד כבר באמצע הדפסת ספרו ספיר ויהלום יקר הערך נקוב בשם אפיית מצות השלם, אשר בו לקט בעזהשי"ת מספרי קודש אמרים וענינים מנהגים ועצות והרחקות בהלכות אפיית מצות ונוסף עליו דברי התעוררות ומוסר להזכיר ולהתבונן ע"י דברים מועילים מאד לעבודת ית"ש. להגיד לאדם ישרו את הדרך אשר ילך בה – נוסף על מה שידע, את המעשה אשר יעשון" – דת דין ופקידים כפל לפקודים".

ואף שאין מקומי בין מחברי חיבורים – כי ידעתי ערכי – אך לא אוכל להשיבו ריקם כי מכיר אני את המסדר ומלקט הנעלה אשר הוא ירא א' מרבים עובד ה' במסירת נפש ונאים הם הדברים למי שאמרם וסידרם; ראויים הם להביאם לדפים ולהפיצם על פני תבל לזכות את הרבים. יישר כחו וחילו לאורייתא!

הרב המחבר שליט"א הוא כבר בבחינת "איתמחי גברא ואיתמחי קמיעי" כי הרי זיכה אותנו בכמה ספרים חשובים שנתקבלו בצבור באהדה רבה, וכמעשהו בראשונים כן מעשהו באחרונים, אסף כעמיר גורנה מדברי רבותינו שמימיהם אנו שותים ועליהם אנו נשנעים, וסדרם לפי פרקים וכותרת לראש לכל מאמר, שהקורא ימצא בנקל מבוקשו, והוסיף עליהם נופך משלו, באורים מראה מקומות והערות חשובות.

עיינתי בספר דנן וראיתי, שארבע הופעות הם" ב"ארבע קפיצות שקפץ", ובאמת, ארבעה דברים של שבח יש כאן" ב"ארבעה דברים שצוה ר' יהודה" כנגד, ארבע מצות שהיו להם לישראל במצרים". ידוע ש"ארבעה דברים צריך לקבל עליו מי שרוצה להיות חבר"; ולכן הקונטרסים האלו ש"ארבע סייגות הן", נאמרו ב"ארבעה אפיו: פנים של אימא למקרא, פנים בינונית למשנה, פנים שוחקות להש"ס, פנים מסבירות לאגדה". הרב המחבר, ארבעה קולמסין נטל" לכתוב בספר של, ארבע מדות יפות לבני אדם: מלאכה (סדר האפייה), תורה (הלכה), עצת זקנים (מנהגים), ורוח נמוכה (מוסר). ובאשר, ארבע דרכים הם" להשיג המטרה כי, ארבע מדות בהולכי בית המדרש וב"יושבים לפני ת"ח", תפס מ"ארבע המדות שבתלמידי חכמים שלומד

לעצמו ולאחרים", בתקוה שיהיו תאמים לשני המקצעת, היינו מ"ארבע המדות שבתלמידים: הרוצה שילמוד וילמדו אחרים – עין טובה".

הרב המחבר דנן, ארבעה שמחות ביום אחד ראה" ועליו נאמר, ארבע תכיפות הן יחד מנהון תיכף לת"ח ברכה", וגמרו עליו ההלל באמרם חכז"ל, ארבעה דברים אדם העושה אותן אוכל פירותיהן בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב" – ועל כן, ארבעה צריכין להודות" ו"ארבעה מזמורים צריכים לאמר" על יציאת ארבע קונטרסים בחוץ שהן שתיים בפנים (תורה וגדולה נתאחדו על שולחנו). ארבעה הן שיצאו להן מוניטין בעולם" בין אותם שלנים, בארבע אמות של הלכה". ועליו אני קורא: ארבעה דברים יפים לבני אדם" ולכן יברכהו ה' ב"ארבע פקידות: לבכורות, לבנים, לשמירה ולשלום"!

נודה לה: הטוב ומטיב הגומל לחייבים טובות שגמלנו הטובה הזאת וזיכה המחבר ללקט ולחבר את הספר הזה שהוא מלאכה וחכמה באשר בו ליקט דא"ח ממאמרי חז"ל וספרי קודש מרבתינו הראשונים והאחרונים. והן אמת שספרי הלכה ומוסר נמצאים ומפוזרים בכל בתי אחב"י ואשר בהם מבואר הדרך העולה בית א"ל. אמנם המאמרים והענינים הנוגעים לקדושה זו – שמחויבים בו שמירה משעת קצירה – מפוזרים אחת הנה ואחת הנה והיא כמאמר הנביא (בהפטרה יום א' דפסח), סוגרת ומסגרת מפני בני ישראל אין יוצא ואין בא"; אין איש דורש או מבקש אותם כי הכל קונים על המוגמר מבית החרושת ושם ספר התורה מונחת בקופסא ואין איש שם על לב.

על כן עת לעשות לה, והחלש יאמר גבור אני ואיש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, והליקוט הזה יהי לתועלת בעזהשי"ת לכל מי שימצא חן בעינו לדעת מה ה' דורש ממנו. הקורא בו יראה שקונטרס זה לא נתחבר על מנת שילמדו בו בלבד – כי כמעט לא נמצא שום דבר חדש שלא ידע אותו הקורא מתחלה – אלא המכוון בקונטרס הזה הוא, ככלי אומנות ביד האומן, לרשום דברים שיעמיק בהן במחשבתו ויכניסם בקירות לבו להתבונן ע"י לאחוז בדרך הקודש להשתמש בו למעשה. ולכן, תחזקנה ידיו של הרב הנ"ל ויהי ה' עמו ובכל אשר יפנה יצליח לעשות גדולות, ושפתיו בשוע יפתח כאולם המפתח" והשי"ת יחנינו, ועוז וכח לו ימתח" ויזכהו להיות ממזכי הרבים בכוונה

רצויה ולב טהור. תזל אמרותיו כטל לקוי רסיסי טל. ויעשו הדברים רושם בלבבות אחבי ויתגדל ויתקדש שמיא רבא.

יהא ביאת ספרו ברוך לפאר ולרומם קרן התורה והיראה. ולבסס ולהרחיב גבולי הרבצת התורה בתפוצות ישראל ולחיזוק ועידוד בני התורה בדורות ישרים ומבורכים ע"ד ישראל סבא מחונכים - בדרך שהורו לנו רבותינו מאוה"ג זי"ע משנות דור - ויזכה לנטוע גפן פורחת בכרם ה' צבקות מתוך אושר ועושר ושירוה נחת ועונג רב מכל יו"ח שי לראות בניס ובני בניס עוסקים בתורה לשמה, ומשולחן גבוה ישפיעו לו בתדירא שיזכה לישב באהלה של תורה כל ימי חייו. ויהי"ר שכל אחד ואחת יעשה בכל האמור. בזריזות נפלאה, כפי שהי"ב בפסח מצה ומרור בעת יציאת מצרים, ואכלתם אותו בחפזון. והדבר יחיש אשת מילוי ההבטחה: ויהי בשלם סוכו (שבית המקדש יהי בירושלים) ומעונתו בציון. ונקריב את קרבן הפסח כהלכתו

ונאכל שם מן הפסחים ומן הזבחים - בגאולתנו ופדות נפשנו. בגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו. אמן.

בכבוד ובברכה להצלחה בכל האמור

ובברכת חג הפסח כשר ושמח

הק' סיני הלברשטאם

בלאמור הגה"צ רבי ישראל שליט"א

האדמו"ר מזמיגראד יצ"ו

בצירוף ברכתי הנני רושם את אשר נתעוררתי (כאשר עיינתי בספרו) בכמה דברים העומדים על הפרק ושנחוץ מאד לפרסם אותם (וכבר נכתב בספרי סיני בקודש על הלי' פסח וספרי עוקר הרים על השו"ע).

א) מובא בשו"ת דברי חיים לזקני הרה"ק מצאנו זצ"ל. שאשה ההלכת בראש פרוע אינה נאמנת על כשרות. (ועי' בספר דת משה ויהודית בשם הצי' מבעלז זי"ע, ובסי' והי' מחניך קדוש).

ואם כן, כל אשה המגלה שערות ראשה אינה נאמנת להיות מתעסקת במצות מצוה, אפילו כשעומד שם משגיח תמיד, שאין ביכלתו לראות ולהשגיח על כל המכשולות שתגרום האשה בעלת ראש גלוי, וד"ל.

ולכן, היות ועכשיו הזמן שמכינים המצות מצוה לחג הפסח בבתי אפייה למצות. וגלגול המצות נעשה על ידי נשים, נחוץ

לעורר את מנהלי בתי האפייה שידקדקו על הנשים העובדות שיכסו את ראשן כהלכה.

הנשים הללו באות לבקש פרנסתן בגלגול המצות, באות מבתים שונים, חרדיות, דתיות פחות או יותר, וכמה מהן רגילות ללכת כל השנה בראש מגולה.

בעלי בתי האפייה למצות חייבין לשכור כפועלים במצות שלהם רק נשים צנועות המכסות ראשן, אע"פ שיצטרכו לשלם להם כמה זוזים יותר, וברור שישנן הרבה נשים צנועות המחכות לכך למצא העסקה במצות מצוה.

ב) ועוד דבר נחוץ: אם עובדים במצות אנשים ונשים יחדיו, אז יהיו מובדלים אלו מאלו לכה"פ ד' אמות, ובאם לאו הרי בעשיית מצות מצוה מדברים ליצנות ושחוק וקלות ראש וכו' ומלבד זה התערובת שם אינה במקומה, וכו'.

— מה —

רפאל זילבער

אבד"ק פריימאן
ברוקלין, ניו יורק

ב"ה

חזיתי איש מהיר במלאכתו מלאכת שמים הוא ניהו האברך הדגול והנעלה הו"ב וירא וחרד לדבר ה' כש"ת מו"ה שלום יהודה גראם נ"י שו"ב וירא ה' מרבים ועבר עליו רוח פהרה לעורר אחינו בני ישראל על ענין זהירות ושמירה ממאכלות אסורות, וקיבץ כעמיר גורנה דברי ראשונים ואחרונים וספרן של צדיקים מפרשי התורה והש"ס שמבארים עד כמה מגיע הפגם והחזיק אל נפש הישראלי שכתפגל כזה ח"ו ולעומת גדול מעלת הנשמר וזהיר שזוכה להתקדש ולהטהר ולזכות נשמתו. גם בדברי הלכה ידו הדח: והכיא כמה הלכות נצרכות ותשובות וכו' וכו' הללו: ואשרי שלו ככת, מה' ישא ברכה. ומי יתן יזכרו דבריו בלב הקוראים להתעורר ולשמור דרכי החיים כי בעוה"ר רבה המכשלה, וע"כ זכות הרבים תלוי בו. וראוי להיות בסיועו ועזרו להוציא לאור עולם היבור.

וע"ו באע"ה א' לס' בריתי שלום תשל"א לפ"ק פה מחנה "תורה ויראה דוּפניק".

הק' רפאל זילבער

— מו —

כולל אברכים

על יד מוסדות התורה
מארוקו

ב"ה, כ"א חשוון תשל"ח

כבוד הרב הגאון הגדול הנודע לתהלה ולתפארת וכו' וכו'
מוהר"ר שלום יודא שליט"א גראס.

שלום וברכה

הגיענו השמועה המשמחת אשר כת"ר זכה וזיכה את הרבים
בב' ספרים נפלאים ה"ה גדולי יודא על ה' ציצית, ומזוזת שלום
על ה' מזוזה.

ולכן נבקש מכת"ר לשלוח לנו 2 טופסים של ס' גדולי יודא ו-
2 טופסים של ס' שערי שלום, לזכות בהם את הרבים בכלל ואת
חברי כוללנו בפרט. במחיר אשר ישית עלינו כת"ר, ויבא שכמ"ה.

בברכת התורה

הרב שלום איידעלמאן
ראש הכולל

— מז —

הרב שלום הכהן ווייס

מלפנים רב בק"ק אוהעל
וכעת בכהמ"ד בית שלמה, ברוקלין יצ"ו

בע"ה.

נבוא ונחזיק טובה וברכה. לאיש אשר לו כבה איזו וחביבי הרב המופלג בתורה ויראה חוביב טובא
וכו' כש"ת מוה"ר שלום יהודה גראסס נ"י בעמח"ס נפש ישעיה, העוסק להרים מכשול מדרך עמינו,
וברבים המושכים הלב הוא מנסה להחריד בלבות שלומי אמוני ישראל את החוב המוטל על כל או"א
לראות שהמאכלים יהיו בשרים עצהו"ט ולהוהיר הגדולים על הקטנים לבלתי התגאל ח"ו במאבלות
אסורות שמטמטם הלב וזה גורם שכאשר נתגדלו ונתפטמו באיסורים יוצאים ח"ו לתרכות רעה באשר
הנסיגין מוכיח, ובלתי ספק שהרברים היוצאים מלב יכנסו ללב להתעורר רוח טהרה, לעשות ולקיים ככל
הכתוב בתורה ולהעמיד הרת על תלה, וכל העוזרים ומסייעים בזה המצוה היקרה, יתברכו משמי מעונה,
בברכת אשר יקום את התורה.

הבאעה"ח יום ב' לט' והתקדשתם והייתם קרושים כ"ב למב"י ברכם טהרם תשל"ו לפ"ק.

הק' שלום הכהן ווייס
הרב רק"ק אוהעל יצ"ו

— מח —

הרב שלמה האלבערשטאם שליט"א

כ"ק אדמו"ר שליט"א מכאבוב, ברוקלין נוא יארק

שלמה האלבערשטאם

אבדק"ק כאבוב

שפר קדמי להחזיא כי ה' למראות עיני הקונטרס אשר חיבר האברך
המופלג בתורה ויראה כש"ת מו"ה של"ו יהודא גראס נ"ו.

אשר יצא לזכות את הרבים וללקוט שושנים מדברי גדולים וצדיקי
עולם בהתעוררות ודברי מוסר להשמר ולהזהר מכשולן מאכלות
אסורות ה"ו ואם אמנם שאין ספר כזה צריך לשום הסכמה אך למען
לחזק ידי הרב האברך נ"ו בזה ולמלאות רצונו באתי לעורר לבב
בני ישראל לסייעו ולתמוכו.

וע"ז באעה"ח יום ה' לט' לא תאכלו כל תועבה, תשל"א לפ"ק.

הק' שלמה האלבערשטאם

— מט —

שמואל הלוי ואזנר

רב אב"ד ור"מ

זכרון-מאיר, בני-ברק

ב"ה, יוב ב' וישלח תשל"ט לפ"ק, פה ברוקלין יצ"ו.

ראה ראיתי החי' החשוב על איסור יחוד וצניעות בנות ישראל בכלל
אשר פעל ועשה כב' ההגה"צ מזכה את הרבים כש"ת מוהר"ר
פה ברוקלין יצ"ו.

הספר הנ"ל מחובר בלשון המדובר המורגל כדי להרגילו בפי הבריות
אנשים ישיים, ובפרט עניני יחוד שהם הדרגא הראשונה לאיסור חמור
דעריות - ובעו"ה נפרץ לרוב, ובפרט בערים גדולים שהנשים והבנות
עובדות בבתי חרושת ומשרדים והוא הגורם שהמחיצה של קדושה ששמה
התורה בין ב' המינים - נפרצה בי"ג פרצות - וע"כ כל מי שעומד בפרץ
ברוך יהי'.

ע"ז בעה"ח ומצפה לחסדי ה'
שמואל הלוי ואזנר

הרב שלמה יודא שווייצער

רב דקהל דרכי נועם, ספרינג וואלי, ניו יארק

מחבר ספר דרכי נועם, וספר שו"ת, "לשלמה משפטיך" על עניני חו"מ

בס"ד, יום א' לס', "מי לה' אלי" תשל"ט לפ"ק.

החיים והשליו וכט"ס למע"כ ידידי הרב הג' הגורר גדר ועומד בפרץ ולוחם מלחמת ה' במסידות נפלאה, אשכל הכפר הנותן אמרי שפר, בחבוריו, ללמד לבני יהודה קשת לעמוד על המשמר ה"ה כש"ת מוהר"ר שלו' יודא גראס שליט"א, רב דקהל עדת האלמין.

אחרשה"ט באהבה רבה, הנה מע"כ ידידי שליט"א הודיע לי שעומד להוציא ספר חדש (וכמעשהו בראשון) להזהיר ההמונים ולהרים כשופר קול להסיר מכשול מדרך עמינו. ובענותנותו החשיב אותי השפל, והגדיל אותי עד כדי להיות שר המסכים על חבוריו הנעלים, ומי אנכי לבוא עד הלום, ואין הלום אלא מלכות מאן מלכי רבנן, אך לאות ידידות וכמענה להפצרותי התבוננתי לכתוב לו איזה מילים בדי"ת מפרשת השבוע ממה שהנני השי"ת כדי לחזק את רוחו ולכת בדרכו, דרך ישרה, וזה החלי בס"ד:

בפרשתנו כתוב אחד מעשה העגל, ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי לה' אלי ויאספו אליו כל בני לוי ויאמר להם כה אמר ה' אלקי ישראל שימו איש חרבו על יריכו ועברו ושוכו משער לשער במחנה והרגו איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרובו וכו' ובני לוי עשו כדבר משה. ומרעה"ש שכח אותם בפ' ברכה: וללוי אמר תמיך ואוריך לאיש חסידיך וכו' האמר לאביו ולאמו לא ראיתו ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע כי שמרו אמרתך ובריתך ינצורו וכו'. מקראות אלו אומרים: דרשוני.

הלא כל ההרוגים שעבדו לעגל נתחייבו מיתת בי"ד ע"י חרב בעדים והתדאה, ושבת לוי דנו אתם כדין, ולמה הי' צריך ההורג לפגוע באחיו וברעהו ובקרובו ולעשות לו שונאים במשפחתו? הלא כשיפגע בא' ממשפחתו שחייב מיתה אל יגע בו אלא יקרא לחבירו מכני לוי שאינו ממשפחת הנאשם ויהרג אותו והוא יעמוד ג"כ לחבירו לשרתו להרוג את קרובו של הבירו? למה הי' צריכים לקיים צו הדין דווקא באופן כזה? מזה אמרתי, יכולים לראות שכשמגיע עת פריקת עול, שרכים פורקים מעליהם עול מלכות שמים, או אותם הכהנים הלויים הצדיקים אשר שמרו את משמרת הקודש, שנשארו נאמנים למלך מלכי המלכים הקב"ה, ורוצים לקנאות קנאת ד' צבאות, יכולים להצליח דק אם קנאתם הוא, בלתי לה' לבדו" בלי שום נגיעה של שנאה או של נקמה — בלי שום פניות — רק לנקם נקמת ה'.

מרע"ה כחן אותם וצוה, והרגו איש אהיו ואת רעהו" דייקא. אם מי שהוא הורג את אחיו או קרובו ורעהו באוהו נימוס שהורג לאחר שאינו קרובו. שאותם בודאי לא הרג מחמת שנאה. או הסימן שכוונתו לשם שמים לנקום קנאת ה'.

וע"ז שיכת אותם מרע"ה: "האמר לאביו ולאמו לא ראיתו ואת אחיו לא הכיר וגו'" — שכל קנאתם היתה מחמת אהבתם ונאמנותם לה' ומחמת זה שנאו הרע ורצו לבער שונאי ה' עושי הרע, בלי הברל מי עשה הרע רעהו או קרובו.

זה אגיד לו. לפני כמה שנים, כשהי' דעש מהנעשה בשחיטות ובכשרות, נמנו וגמרו להושיב בי"ד, ואני הק' הי' ג"כ מוזמן להופיע. כשהגעתי שמה אמרו לי שכל הענין נתבטל ע"י גורמין שונים שהתערבו לבטל הדבר, והדבר נשאר תלוי, ושקט ברחובות העיר, ואין פוצה פה וכל הקנאים נעשו פתאום לענוים, ומקיימים הכ' יאכלו ענוים וישבעו, והגם שדבר זה הוא בנפשם ונפש בניהם, כי כבר הזהירו לנו רבותינו שהכשרות הוא יסוד בית ישראל ובלא יסוד זה אין בנין ואין להאריך בזה.

יהודה אתה יודוך אחיך (בראשית מ"ט) ופרש"י ז"ל לפי שהוכיח את הראשונים בקנטורים (קרי בקונטרסים) התחיל יהודה לסוג לאחוריו וקראו יעקב בדברי רצוי — יהודה אתה לא כמותם. וראה זה פירוש יפה מרבי מרדכי היים מסלונים (טעם זקנים קס"ו) על הפסוק לך רד שחת עמך (שמות ל"ב ז') ואמרו בגמרא רד מגדולתך. וכך הי' דורש מקרא זה: "— כיון שנודע למשה כי חטאו ישראל בעגל, הי' מקום שירצה להישאר בשמים וללמוד תורה מפי הגבורה, מה לו ולפולחי עגלים? משום כך ציווהו הקב"ה: לך רד מגדולתך! עכשיו לא תעסוק בתורה, כי שחת עמך" ועליך לירד ולראות מה ניתן לעשות בכדי לכפר חטאתם...

..וזהו תפקידו של מנהיג בישראל. לא להתרחק מן העם ברגע שסרחו, לא להפקירם, כי אם לדאוג ולחפש דרכים איך להחזירם למוטב, להצילם מעונשין ומפורענות קשה".

כן ידידי הרה"ג ירד לראות מה נעשה ברחובות העיר בעגלים וכמעשה שחיטתם וחפש דרכים לחזק חומת הכשרות ולהחזיר עטרה ליושנה. יישר כחו וחילו לאורייתא!

ולכן אפידיון נמטיה לכבוד מע"כ הרב המחבר דנן, שכשראה התנהגות שלא כשורה הרים קול מחאה, ולא הניח ולא שקט. אפי' כשהתנגדו לו בני משפחתו; את אחיו לא הכיר, ואפי' אבד עי"ז את פרנסתו; את בניו לא ידע. למה? כי שמדו, "אמדתיך"! כי קנאתו היא לש"ש מאהבת ה' שעלה על אהבת אחים ורעים ובנים, והוא הוא הקנאות של שבט לוי להיות בלתי לה' לבדו; והמבחן, כאשר אמדנו, אם מקנא בעושי עולה אפי' כשהם קרוביו או רעיו או סימן מובהק שהיא בלתי לה'. ובדבר זה המחבר שלנו הוא מהיחידים שבדור שהשליך ומשליך נפשו

כנגד ועולה לו בכמון ודמים תרתי משמע וכל הרוחות שבעולם אינם מוזיזים אותו ממקומו ועובר וצועק אף בדברים שאפילו רבנים גדולים עומדים מן הצד. ועי' רש"י ריש פ' פינחס מ"מ סוף הכבוד לבוא. דבר שהוא לש"ש סופו להתקיים" דהיינו שיוצא מזה דבר קיימא דבר שיש בו קיום העולם, והמבחן במחלוקת אם הוא לש"ש או לא, לראות: אם הדברים פועלים ונשמעים אז סי' כי מתוך י"ש הי' וכל מי שיש בו י"ש דבריו נשמעים. (ואף שקמים עליו אויבים מכל הצדדים והוא בצד אחד וכל העולם מצד שני כנגדו כמו שהי' אאע"ה. אל יתפעל מזה, כי אינו א', כי יחידו של עולם עמו, וסוף דבר הכל נשמע. הסוף יהיה שכל שנאתם וקנאתם יאבדו, ודבריו יעשו פירות וקושטא קאי).

להמחבר דנן, בידועים קאמינא, שדבריו וספריו פעלו הרבה להתעוררות הכשרות, והודות לו נתיסד הועד הכשרות שע"י פעולותיה הכבירים נתיסדו כמה ועדי הכשרות בשכונות העיר לפקח על הכשרות בשכונתם והרבה קהילות הכינו שחיטה עצמאית לעופות ולגסות בעינא פקיתה; אחרים יסדו בי"ד מיוחד לפקח על הכשרות שהיתה מונחת מאוד בעוה"ר (שנתגלה שאחב"י נתפטמו כעשרות שנים בדברי מאפה ובמתקי איסור, וכיוצא, ואיכ"מ לפרט הכל, וכבר הארכתי יותר מדי).

ונקוה שאי"ה גם להלאה יעשו דבריו רושם.

ולא אמנע מלהעתיק איזה גרגרים ממה שדרשתי באסיפה של ועד הכשרות לפסח תשל"ט:

עס איז כדאי צו דערציילען בנוגע לשוחטים (מובא בס' זוהר דעת בשם הה"צ ר' עקיבא יוסף שלעזינגער ז"ל) וואָס הה"צ ר' עקיבא יוסף שלעזינגער דער איידעם פון הגה"צ ר' הלל קאַלאַמייער זצ"ל דערציילט אין זיין ספר ש"מ, פון איין ווידערליכען מאָן פון די עשרת השבטים וואָס איז געקומען צו הרה"צ ר' הלל ל"ש און איז געווען ביי איהם אויף פסח שנת כתר. ער האָט געברענגט מיט זיך אַ ספר מיט דעם נאָמען ס' האביב (ר"ת אחינו בני בגולה) וואו עס איז געווען געשריבען פאַרשידענע ענינים. איך האָב מעתיק געווען אַביסעל וואָס איז נוגע צו וויסען בדורינו: ער שרייבט.

ר' נתן אדלער האָט געוואָלט פסל'ען די שוחטים פון פראַנקפורט, און מכניע זיין דעם חותם הס"א וואָס איז שורה אויף שוחטים פסולים בסוד פון על חרבך תחי' וגו'. אויב ער וואָלט דאָס דערגרייכט וואָלט משיח געקומען. נאָר, דער ס"מ האָט אויפגעשטעלט אויף איהם קצבים וואָס האָבען אים גע' רודפ'ט און ער האָט געמוזט אַנטלויפען פון פד"מ ע"כ...

עס עס כדי מתבונן צו זיין אין די מעשה ווייל כמה נביאים מתנבאים בסגנון אחד. דעריבער וועלען מיר ברענגען נאָך אַ מעשה וואָס איך האָב געהערט בשם מרן האדמו"ר מבלזא זצ"ל. זייענדיג אין געטאָ איז צו איהם געקומען אַ איד און געשריגען: רבי, איר זעהט וואָס טוט זיך, אידיש בלוט

גיסט זיך ווי וואָסער. פאַר וואָס טוט איהר גאָר נישט? פאַר וואָס זענט איהר נישט מתפלל? האָט דער רבי געענטפערט: וואָס הייסט איך טי נישט. דאָט ער געענטפערט: עס שטייט ביי די מלחמת עמלק, והי' כאשר ירים כסה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידיו וגבר עמלק" (שמות, פ' בשלח). ווען כסה האָט געהאַלטען די הענד פאַרשפרייט אין די הויך האָבען זיך אידען געשטאַרקט. שטייט דאָרט, וידי משה כבדים וכו' ואהרן וחור תמכו בידיו וגו'. משה'ס הענד זענען געוואָרען שווער פון די שווערע מלחמה און אַנגעהויבען אַראַפּפאַלען. נאָר אהרן און חור האָבען זיי אונטערגעהאַלטן. דאָט דער רבי געזאָגט: עס איז היינט נישט דאָ קיין תומכים ע"כ.

ווען מיר ציען אַ פאראלעל פון די ווערטער פון הייליגען דברי חיים וואָס זאָגט אַז וועגען שוחטים פסולים זענען כמה קהילות ארויס פון דת איז די כוונה זיכער געווען אויף אַזעלכע קהילות ווי פראַנקפורט און אַנדערע קהילות פון דייטשלאַנד וואָס אין צייט פון ר' נתן אדלר איז פראַנקפורט געווען אַ עיר ואם בישראל וואָס איז אַרויס פון דאָרט ר' נתן אדלר, דער חתם סופר, הגאון ר' זלמן עמדין.

70-60 יאָר שפעטער, בסוף ימיו פון ד"ח ווען ר' שמשון רפאל הירש האָט געוואָלט אויפשטעלען אַ קהלה אין פראַנקפורט, האָט ער שווער געקענט טרעפן אַ מנין שומרי שבת. און דער ד"ח זאָגט אַז דאָס איז געקומען וועגען שוחטים פסולים!

דער ספר האביב פון די בעלי רוח הקודש פון די עשרת השבטים זאָגען בפ' אַז אין פראַנקפורט איז געווען שוחטים פסולים, וואָס דער חותם הס"א איז געווען אויף זיי בסוד ועל חרבך תחי', און רנ"א האָט זיי געוואָלט פסל'ן מכניע צו זיין די ס"א נאָר די קצבים האָבען אים פאַר יאָגט, זענען געבליבען די שוחטים פסולים און געגעבען חיות וואָס איז די שווערד פון די ס"א וואָס דאָרף דעם איז דער עולם נתפטם געוואָרען מיט נבילות וטריפות און נטמטם געוואָרען. דאָרף דעם האָט דער בעל דבר זיך געקענט גובר זיין און מסית זיין צו די ערגסטע עבירות ביו גאַנצע קהילות זענען אַרויס פון דת ר"ל. וואָס רבותי איז געקומען לאַחר זה? שלמה הע"ה זאָגט אין קוהלת מקום המשפט שמה הרשע (קהלת ג' ט') דאָרט ווי דער משפט איז געווען ווי די גויה איז געווען דאָרט איז געווען דאָס רשעות. יעצט רבותי, לאָמיר זיך מתבונן זיין, די ביטערע גזירה פון די צווייטע וועלט מלחמה איז געקומען פון דייטשלאַנד און דאָרט איז געווען דאָס רשעות, פון דאָרט איז געקומען די הסכלה הארורה וואָס האָט אַפּגעשמד'ט מיליונען אידען ר"ל. ווי איז געקומען אַז די רייד פון אַזעלכע אויסוואָרפען זאָלן האָבען אַזאָ השפעה? דורך דעם וואָס פריער האָט דער בעל דבר ערלעדיגט די שוחטים און דער עולם איז נתפטם געוואָרען מיט נבילות וטריפות. דאָן, איז שוין לייכט אַנגע' קומען אַלעס, און דאָן דער חלף וואָס איז נישט געשאַרפט געוואָרען ווי געהעריג ביי די בהמות האָט געשאַרפט די שווערד פון בעל דבר וואָס איז

דער שר פון עמלק און דורך דעם האָט דער דייטשער רשע וואָס איז געווען עמלק און ער האָט געקענט אויסקוילען מיליונען אידען ר"ל ע"כ * ווי עס האָט געזאָגט דער בעל רוח הקודש דער בעלזער רבי ז"ל.

און דאָס איז באמת אַ גמרא מפורשת אין קדושין (פ"ב ע"א) כשר שבטבחים שותפו של עמלק, דער בעסטער פון די קצבים איז דער שותף פון עמלק. רש"י איז מפרש דעם טעם. ווייל – ספיקי טריפות באות לידו וחס על ממונו ומאכילן – עס קומט צו איהם טריפות און עס איז איהם אַ שאַד אויף זיין געלט און גיט זיי צו עסען פאַר אידען. און דעריבער רופען איהם חז"ל שותפו של עמלק וואָס דער ציל פון עמלק איז צו ברענגען אַ כליון ח"ו ווי המן הרשע און דער דייטשער רשע ימ"ש. און די שוחטים פסולים זיינען זיינע שותפים אין דעם.

זעהען מיר אַז אין כשרות איז אָפּהענגיק דער גייסטיגער און פיזישער קיום פון כלל ישראל. אַזוי איז אויך מבואר אין רש"י סוף פ' קדושים ווי עס שטייט איהר זאָלט אייך נישט פאַרמיסען אין בהמות און עופות טמאים .והייהם קדושים וכו' ואבדיל אתכם מן העמים לי" – איהר זאָלט זיין הייליג פאַר מיר און איך האָב אייך אָפּגעזונדערט פון די פעלקער צו זיין פאַר מיר. זאָגט רש"י (פון תורת כהנים) אויב איהר וועט זיין אָפּגעזונדערט פון די גוים זענט איהר מיינ און ווען נישט זענט איהר פאַר נבוכדנעצר און זיינע חברים ע"כ. דאָס הייסט אויב מען וועט נישט נזהר זיין, זיך מבדיל צו זיין געהעריג פון כשר און טריפה איז מען אויסגעשטעלט צו געפאַר פון די גוים וואָס באַדראָען אידען ח"ו, ווי נבוכדנצר און זיינע חברים.

און מיר וועלען מסיים זיין מיט אַ מעשה פון חפץ חיים. אין אַ שטעטעל נישט ווייט פון ראַדין איז פסול געוואָרען די מקוה און האָט קיינעם נישט געהאַרט איר צו פאַררעכטען. איז דער חפץ חיים אַדיבער געפאַרען אין יענער שטאָט. קומענדיג אַהין האָט ער געטיקט צונויפרופען די גאַנצע שטאָט אויסרופענדיג אַז דער חפץ חיים איז דאָ און גייט זאָגען אַ דרשה אין שוהל. הערענדיג דאָס, האָט יעדער געשלאָסען די געשעפטען און געקומען הערען דעם חפץ חיים. האָט דער חפץ חיים געזאָגט: רבותי! ווען איך וועל קימען אויף דעם עולם העליון וועט מען מיר פרעגען: וואָס איז דיין נאָמען? וועל איך ענטפערען: ישראל מאיר. וועט מען מיר פרעגען: האָסטו געוואוסט אַז דאָ אין שטעטעל איז די מקוה פסול? וועל איך זאָגען: יע. וועט מען פרעגען: און וואָס האָסטו געטוהן צו דעם? וועל איך ענטפערען: איך בין געפאַרען צו זיי און זיי געזאָגט און זיי האָבען מיר נישט געוואָלט פאַלגען! גיט מיר בכחב אַז איך האָב אייך געוואָרענט!"

* אמר המור"ל: עס איז ידוע די מעשה מיט מיינ טאָטען ע"ה וואָס מו"ד מרן מסאָטמאַר שליט"א האָט געזאָגט אַז נאָר צוליב די שוחטים איז ער אוועק... 17 ס"ת זענען פאַרבדענט געוואָרען כּתוּב די שלשים ועוד, און אַלעס צוליב די שוחטים.

רבותי. מיר אָפּעלירען דאָ צו אייך מהזק זיין און צו העלפען דעם ענין נשגב פון כשרות וואָס איז ליידער אַזוי פאַרלאָזט. וועט איהר נישט ענטפערען אונזער אָפּיל איז אנחנו את נפשינו הצלנו ווייל מיר האָבען אייך געוואָרענט און איהר האָט נישט געפאַלגט. וועט איהר הערען און העלפען. וועט איר געבענטשט ווערען מיט די ברכה פון ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת. (ע"כ הדרשה)

ע"כ אני אומר לו חזק ואמץ אל תירא משום דבר, תגוד חרובך על ירך גבור בגבורה של תורה בעשות ספרים והוא הודך והדריך; והדרך צלח רכב על דבר אמת וענוה צדק וכו' והשכם והערב עליהם לבימ"ד והן כלין מאליהן וחציץ שנונים יפלו בלב אויבי המלך מלכו של עולם, ואתה שאהבת צדק וחשנא רשע, על כן משחך אלקים אלקיך שמן ששון מחבריך ובלשונך עט סופר מהיר תמשיך לעשות ספרים הרבה ברוב נחת והרחבה גדולה ויקיים כן על כן ברכך אלקים לעולם ותהי' באוכלי שלחנו של מלכו של עולם. לעולם לשהי' שלחנות בעוה"ז ובעוה"ב ולהנות מזוי השכינה בסעודתן של צדיקים.

החותם לכבוד התורה
שלמה יודא שווייצער

אגב לא אמנע מלהעיר כי נמצא תח"י קונטרס נפלא ושמו „זכרון דברים". (תוכנו בענין הצלת האדמו"ר מסאטמאר שליט"א מידי הנאצים ימ"ש). נערך ע"י הדה"ג סופר מהיד מחבר ספרים נפלאים מוהר"ד מנחם שלעזינגער זצ"ל מח"ס תורה לשמה, ותורת הגאולה.

והיות שמצאתי שם שאלה מהגאון הנ"ל להגאון הצדיק ראש גלות אריאל מוהר"ר יונתן שטייף זצ"ל. והתשובה שהשיב לו, ודבריו תוצבים להבות אש לאור באור החשכות והצרות שעברו על ראשי בני ישראל בימי הנאצים ימ"ש. בנתיבות טעם מתוך אור צח ומצוחצה מה עלינו לעשות שלא יכפול עוד ח"ו כאסון הנורא ההוא של השש מיליאָן קדושים לא מיני ולא מקצתיה ח"ו ח"ו, וכידוע שהגה"צ הנ"ל הי' פוסק הדור אחר החורבן כפי שהעידו עליו הגאונים הצדיקים אשר ע"כ החוב מוטל על כל אחד אשר בשם ישראל יכונה שימסור כל נימי לבבו ונפשו להוציא מכתו אל הפועל התיקון הגדול הנצרך לעשות כדי להציל עצמו ושאר ישראל אחיו עמו מצרות ופגעי הזמן האפשריים לבוא ח"ו. בעוונותינו הרבים, וכל המרכבה לתקן תיקונים הנאמרים שם הצלת כלל ישראל הכה הגדול של הצלת ישראל תלויים בו ושכרו עומדת לעד ולעולמי עולמים לו ולודעו ולזרעו זרעו עד סוף כל הדורות.

בעה"ש, ה' תשרי תש"ו, ציריך.
לכבוד הרב הגאון וכו' וכו' כקש"ת ר' יהונתן שטייף שליט"א.
שאלת ברבר בטחון הקהילות בארץ ובגאולה.

מאז חרב בית מקדשנו וגלינו מארצנו התאמצנו להקים מחדש קהילות וישיבות קדושות בגולה. ואמנם עלה בידנו לבנות קהילות לזמן מוגבל בבבל, בספרד, בצפון ובתימן ובעוד ארצות רבות. אבל לאחר זמן מסוים התחוללו גזירות והשמדות חדשות. אמנם לא בכל ולא על עם ישראל כולו. אלא פעם כאן ופעם שם, פעם במזרח, פעם במערב, פעם בצפון ופעם בדרום. אם נחרבו הקהילות במזרח נבנתה שארית הפליטה במערב, וכשנחרבו במערב, נבנתה שארית הפליטה בצפון או בדרום. אבל לאחר כמה דורות גם הקהילות חדשות אלה נחרבו ללא רחם ושארית הפליטה ניסתה להבנות במקומות אחרים. כך ה' הדבר חוזר חלילה פעם בפעם, וניתן לומר שכל הקהילות הישנות נחרבו. ולא רק בגולה אלא גם אלה שנבנו בארץ ישראל אף הן נחרבו. הנה על פי ההגיון והיושר מחובת הרבנים ופרנסי הקהילות ה' ללמוד לקח מן העבר המר, ומכיוון שראו כמה פעמים שהקהילות הישנות נחרבו באופן אכזרי, מן הצורך ה' להתכונן בדבר תיכף כשהתחילו להקים קהילות מחדש ולהשוב מחשבות שלא יחרבו. אבל אבותינו הוניהו לעשות את הדבר החיוני הזה. הנה עתה בדורנו אנו עבר עלינו חורבן חדש, שואה איומה ונוראה מאין כמותה. בדור זה נחרבו אלפי קהילות וישיבות קדושות. נשאר רק שרידים מעטים ושארית הפליטה עומדת להקים מחדש קהילות חדשות במקום אחר. אין ספק בדבר שכבר הגיעה העת שנלמד מנסיון העבר, שהרי אין טעם לבנות קהילות וישיבות קדושות ששוב יתרכו ח"ו. כבהדר"ג יודע, שקבלתי עלי לברר את הדבר הזה בתור נדר, בעת שכב' ובני משפחתי היו בצרה גדולה ועתה שאלתי היא להורות מה לעשות כדי שקהילות אלה שנבנה עתה בע"ה, יהיו דבר המתקיים עד ביאת גואל צדק בכ"א.

בכבוד רב
מנחם שלעזינגר

והנה התשובה:

י"א תשד"י תש"ו יעאטענבערג יע"א.

שוכט"ס לכ' יד"ן המוכתר בנימוסין ונודע לשם ולתפארת ביראתו ובמעלותיו התרומיות ז"ר יפ"ת כש"ת מו' מנחם שלעזינגער נ"י בציריך יע"א.

אחדשה"ט אגרתו מעולפת ספירים קבלתי ע"נ בשעה קדושה ודבריו עשו רושם גדול בלבי ואכפיל מה שאמרת לי לכב' הדרתו פה אל פה שאין כוחינו אלא לעורר בדברי מוסר בפה ממש בכל מקום האפשרי ולעורר הרבנים וליושבי על מדין כל רב במקומו ילמד דברי תורה לפני הציבור מספרים הקדושים כמו מספר מסילת ישידים מנורת המאור חוה"ל פלא יועץ

וכיו"ב וכן ידרוש כפעם בפעם דברי א' חיים דברים היוצאים מהלב ושיכנסו אל הלב ומי שאפשר לו ינהוג כשמואל הרמתי שנסע מעיר לעיר וילמד לישראל הדרך ילכו בה והמעשה אשר יעשו הכל עפ"י הדרך המורשה לנו מרבנותינו בעלי תלמוד תלמידי משה רבינו. וגם בכתב להוציא חבורים שתוכן יהי' כלימוד מוסר דעת תורה ויראה ולתקן חדרים שילמדו עם תשב"ר תורה עפ"י המורשה וכן תלמוד תורה וישיבות להרביץ תורה ויראה טהורה עפ"י שיטת המורשה לנו ודברי חכמים בנחת נשמעים וכן מצאנו בש"ס. שרק לפרקים מיוחדים דברו קשות, ובעלמא צריכינן לומר דברים נעימים המושכים הלב כמו אותם הספרים שהזכרתי ולפעמים גם בספר קו הישר המפחיד הקוראים וגם בספר שבט מוסר, הגה"צ הלל ל"ש אמר, „שספר זה עשה אותו לירא שמים“. ויש לעורר גם הרבנים הנאורים בדברי שכל שייסדו מקוואות בקהילתם וירחקו ממאכלות אסורות שהגה"צ בעל נטע שורק ז"ל אמר התחלת התיקון היא בהמאכלות שלא לטמטם ח"ו הלב ויתנהגו בקדושה ובטהרה ואז יקיים ה' „וזרקתי עליהם מים טהורים וטהרתם ועשיתי את אשר בחוקתי תלכו“ ויקיים, „ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים“ אמן.

והנני ביקרת הכבוד ובאה"ר ירדו.

יונתן שטייף

— נא —

שמואל יודע פאנעט
כהגה"ק מוהר"י וצללה"ה
אב"ד ריק רעש יצ"ו

כ"ה, ברקלין, כ' לפי והתחזקתם, תשל"ג לפ"ק

שוכט"ס לאהובי, ירדתי הרב החוב"ב מו"מ בתורה וירא שמים מרכים כש"ת מו"ה שלום יורא גראס נ"י שליט"א בעמח"ס נפש ישע"י.

אחדשה"ט כ"ר מה יפו פעמיך, באמרי שפר להפיץ קול צופיך, נדר המפרשים פשר, ככל עניני כשרות, להאכיל לרבים מאכלות אסורות, בכל מיני היתרים מסכרות עקומות, ומלעיגים ברברי חכמינו וזכונם לברכה, מגלים פנים בתורה שלא כהלכה, גלל בן מה טוב ומה נעים לזכות לעורר לכב אחי"י לזכות אותם ולשים הרבנים לתשומת לבם, שלבה"פ ירעו ויכינו ויתבוננו כמה ואיך לשאול לרב ומורה ירא שמים באמת, בענינים אלו כרת מה לעשות למעלה בכל רבך הנוגע לעניני כשרות.

ואתה ירדתי תחזקנה ידך, ותתברך ממעון הכרכות שתוכה לישב כאהלה של תורה מתוך נחת והרחבת הרעת בקדושה, באות נפשך ונפש ירדך הרושה"ט באהב"ד ובל"ח.

שמואל יודע פאנעט

שמעון זאב מיללער

אב"ד דקה"ל אראר יצ"ו
כעת חו"פ קה"ל ברוקלין יצ"ו

כעוהש"ת

לבו בנים שמעו לי הוה מפעלות איש צעיר לימים, חובר היכורים מהזכרים, נודע בשערים לזוכה וזוכה את הרבים, כבוד ידוד נפשו ולבני האברך החשוב מופלג בהפלת הכמים ונכונים, יראת הש"ת על פניו נראה מכהוין ושו' מכפנים, חסיד המתחסד עם קונו, ואהבת תוה"ק כוערת בלבו, כש"ת מו"ה ש"ו ווד"א שליט"א למשפחת גדולים (גרצבס) ואשר העיר הש"ת את לבנו הטוב והיפה ואת רוחו הכרה והנקי' האמונה עלי תורה הקדושה לערוך על שלהן התמיד של לימדי ושומרי תוה"ק להם הפנים שיש לו פנים לכאן ולכאן הן לרעה תוה"ק והן לרעה יר"ש ושניהם רואין זא"ו כזונה אחת בספרו הנהמה, לעורר את רוח הכריות ולקרב את הלכות אל אבינו שבשמים מבלי להתגאל במאכלות האסורות אשר עד כמה הפליגו הו"ל בעונש העבירה הזאת באמרם ו"ל ענו"ם דאכלי שקצים ורמשים הכל גופיהו ועיד העירו הו"ל עה"פ ונטמתם כם א"ת ונטמתם אלא ונטמתם כם שבאכלות האסורות מטמתם את הלב ואין זוכה להשגת תוה"ק ויר"ש אמיתית כמובא בספה"ק.

ומי שאינו שומר פיו ולשונו, ואמת וכשרות לא יהגה חבו, ואפילו אם לדידי עושה מחיצה המפסקת ומבדלת בין הח' הנאכלת ובין הח' אשר לא תאכל, אבל לאחריני לא, ואם רשות הרבים מפסקת אותו מסלק עצמו לצדדין בלא הנאת גרונו, לכבוד את הש"ת יוצרו וקונו מגרונו, לעמוד על המשמר לעורר את חבירו בזהירות יתירה לשמור נפשו וגופו מכל דבר המפסיק והיוצץ בינו ובין קונו יוצרו ובוראו ית"ש במקום שהוא עצמו צריך לאותו דבר להרחיק עצמו בצ"ט שערי פרישות את כל דבר האסור לנו ע"פ תוה"ק ולהיות ככל מאמצי כמו מהכל פיו את כל מה שנאמר לנו מפי הגבורה איש כזה אשם הוא בנפשו, והיתה לו גם אחריות זרעו שלא ימעדו רגליהם מצעדי תוה"ק ודרכי הש"ת המחוייבים עלינו מאבותינו ואבות אבותינו אשר קיימו וקבלו עליהם ועל זרעם ולא יעבור הלילה אפילו העברה

כל שהוא מסיבת קלות דעתו והתרשלות ידו לזרוק מעל השלחן הדומה למזבח זריקה תמה הגונה וכשירה לסייג תוה"ק ונראית לכל הצדדים ולא בתירוצים שנונים טעמים כמוסים רק בפיו ולבו שוין כדי שיתקבל האמת על לב כל השומע מכל מי שאמר ואמת יהגה חכו והנגלות הללו לנו ולבנינו הוא עד עולם, כי לא תשכח תוה"ק מפי זרעם וז"ו עד כה כל הדורות.

והנה כבוד האברך החשוב הנזכר שם נפשו בכפו לדחות מעליו כל דבר הטורדו והשליך מנגד אחריות בני ביתו אשר הייהם הגשמי תלווין בו ויאהו בידו הכל התעוררות קיום תוה"ק ותחי למטה בכפו להטות לבבות ישראל לקבלת עול מלכות שמים שלימה, ועול מצות הש"ת ברה, והן דברי הספר הזה מאירות את העינים להאיר להם את הדרך ישכון אור תוה"ק כהיי הגשמי על יסוד היו הרוהני אהיו היטב כהבלי ספרים הקדושים על גילוי כסף ועמודי זהב שנמשלה להם תוה"ק רצפת בהט ושש דבק חזק ומתקיים ליראת הש"ת שקודמת להכמה וכיסודות דר וזוהרת ממי לקנות מאכלות הכשירות, וכמוכן רק ממי שיש לו נאמנות וכל מה שיש לו בבית מסהרו חתים כגושפנקא דרכנן מורי הוראות בישראל, אשר על פיהם יצא ועל פיהם יבוא כל דבר העובר דרך פה ולשון וברכה תחלה וסוף להש"ת א"ל אחרון וראשון, ואז ותבואנה אל קרבינה אוכל קמעא מעט מועיר אך ורק מה שכשר ומותר ע"פ תוה"ק והוא מתברך בבני מעיב כלי יסורים והלאים רעים, והיתה להם ולזרעם אחריתם דורות ישרים ויראי הש"ת ומוזכים את אבותיהם לעולמי עולמים אפילו כשנשמותיהם כגנוי מרומים ושפתותיהם בקבר דוכבים אגם או לעד עומדת צדקתם וזכותם מגנת ומצלת על כל דורותיהם העתידים.

והנה כבוד האברך החשוב הנזכר ברוך ענותנותו פנה אל תפלת הערער כמוני השפל והנשבר להסכים על ידו, ואנא עבדא דקדושא כריך הוא דסגידנא קמי' ומקמי' דאורייתא קדישא ככל עידן ועידן, הנה למען המצו' הגדולה של זכות הרבים להרבות כבוד שמים ומ"ע הבאה מכלל לאו ברוך הוא אשר יקום את דברי התורה הקדושה לעשות אותה הלילה לי לדחות בקשתו, אפילו אם ישיהו כי יושבו שערי תוה"ק ונגינות שותי שכר ויין תוה"ק לשאול באוכל לבו הגם הרב באראד בנביאים וכי גם הוא משרי המסכמים, ותשובתי בצידה, הנה שמתי פני כחלמיש למען הצור ישראל וגואלו יתברך שמו למעינו מים נאמנים של תוה"ק וקיומה להיות לכה"פ נטפל לעושי מצוה

